

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur ser företagen på sin redovisning?

- En studie av små och medelstora företags syn på balansräkningens tillgångssida

Författare:
Mathias Lööv
Andreas Sjödin

Kandidatuppsats i Företagsekonomi
Externredovisning och företagsanalys
Vårterminen 2005
Handledare: Märta Hammarström

Abstract

Background In Sweden a majority of the companies are small or medium-sized. These companies experience that the rules for accounting are too complicated and too expensive to comply. The Accounting Standards Board of Sweden and the taxation authority have begun to draw up a proposal to make the rules easier for these companies.

Purpose The purpose of this study is to describe how small and medium-sized companies work with the financial accounting today, as they make the year end closure of the books.

Delimitation The study is about joint-stock companies with less than 50 employees. In order for the study to not get too extensive, the authors decided only to investigate the assets part of the balance sheet.

Research method The main part of the data consists of information gathered from interviews with three auditors and three consultants within accounting. Literature studies have also been made, the majority consisting of laws and recommendations concerning the accounting manual.

Result Most companies find some items of the balance sheet harder to understand than others. These items are characterized by the difficulty of valuation, e.g. work in progress and financial items. It seems like the companies wish that the current rules of accounting and taxation should be more similar to each other, in order to get homogeneous rules that are easy to understand. The experienced benefit given by accounting differs among the companies. But one can say that the bigger the company is and with more interests, the utility of accounting grows.

Sammanfattning

Kandidatuppsats i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Externredovisning och företagsanalys, VT 2005

Författare: Mathias Löow och Andreas Sjödin

Handledare: Märta Hammarström

Titel: Hur ser företagen på sin redovisning?

Bakgrund och problem: I Sverige finns idag många småföretag och de har stora kostnader för administration, i företag med 1-19 anställda beräknas kostnaderna till 30 000 per anställd och år. Bokföringsnämnden och skatteverket har för avsikt att komma med nya förenklade regler för dessa företag, ett regelverk där aktiebolag med 1-50 anställda får samma regler. Bland annat revisorsamfundet tycker att dessa gränser är fel och föreslår andra indelningar. Författarna anser det därför intressant att ta reda på hur företagen upplever redovisningen i samband med bokslut och om det skiljer sig mellan små och medelstora företag.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att kartlägga hur små och medelstora företag i dagsläget arbetar med och upplever sin redovisning i samband med bokslutsarbetet. Syftet är även att kartlägga inom vilka områden man har god kunskap och/eller stor förståelse för reglerna samt inom vilka man inte har det.

Avgränsningar: Studien omfattar endast aktiebolag med upp till 50 anställda. Vidare undersöks endast balansräkningens tillgångssida.

Metod: Det empiriska materialet har samlats in genom intervjuer med tre revisorer och tre redovisningskonsulter. Materialet har sedan analyserats med hjälp av den teoretiska referensramen och en slutsats har dragits utifrån detta.

Resultat och slutsatser: Vissa poster i balansräkningen upplevs av företagen som svårare än andra att bedöma. Typiskt för dessa är att man inte har förståelse för varför de ska finnas med och varför det är viktigt att värdera dem rätt. Pågående arbete är exempel på en post som upplevs som krånglig, det är också denna som är vanligast att använda för att justera resultatet mellan olika perioder. Vidare anger respondenterna att företagen inte önskar större skattekoppling, detta är dock något som vi tolkar annorlunda, och man försöker redan idag förenkla så långt som möjligt genom att använda samma regelverk både skatte- och redovisningsmässigt. Ser man till antalet poster i balansräkningen kan man urskilja en skillnad mellan de små och medelstora företagen, där de förstnämnda ofta har färre poster, och nästan aldrig har sådana såsom immateriella tillgångar. Den upplevda nyttan med redovisningen varierar i takt med företagets storlek och antalet intressenter. Desto större företagen är desto vanligare är det att man använder sig av redovisningen i verksamheten.

Förslag till fortsatt forskning: Det vore intressant att se effekterna av implementeringen av det nya förenklade regelverket och hur de nya reglerna harmoniserar med praxis idag. Andra tänkbara forskningsämnen är huruvida revisorns och redovisningskonsultens roll förändras efter införandet av de nya reglerna

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund och problemdiskussion	1
1.2 Problemformulering	3
1.3 Syfte	3
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Definitioner	4
2. Metod	5
2.1 Databesamling för teoretisk referensram	5
2.2 Val av respondenter	5
2.3 Genomförande av intervjuer	6
2.4 Sammanställning av intervjusvar	6
2.5 Metod för analys	7
3. Teoretisk referensram	8
4. Intervjusvar	15
4.1 Revisor A	15
4.1.2 Företagens uppfattning om redovisningen	18
4.2 Revisor B	19
4.2.2 Företagens uppfattning om redovisningen	22
4.3 Revisor C	23
4.3.2 Företagens uppfattning om redovisningen	25
4.4 Redovisningskonsult D	26
4.4.2 Företagens uppfattning om redovisningen	29
4.5 Redovisningskonsult E	29
4.5.2 Företagens uppfattning om redovisningen	32
4.6 Redovisningskonsult F	33
4.6.2 Företagens uppfattning om redovisningen	35
5. Analys	37
5.2 Företagens uppfattning om redovisningen	42
6. Slutdiskussion	44
6.1 Slutsats	44
6.2 Egna reflektioner	46
6.3 Förslag till fortsatt forskning	46
Källförteckning	47
Bilaga 1 - Presentation av respondenter	49
Bilaga 2 - Frågemall	50

1. Inledning

Detta kapitel innehåller en bakgrund och problemdiskussion som leder fram till en problemformulering. Vidare anges uppsatsens syfte och dess avgränsningar. Slutligen presenteras viktiga definitioner.

1.1 Bakgrund och problemdiskussion

Sverige har en lång tradition av småföretagande. Idag står företag med färre än 50 anställda för 52 procent av den privata sysselsättningen och nära en tredjedel av den totala sysselsättningen.¹ Detta innebär att hela samhället påverkas av hur det går för dessa företag, och det gällande regelverket har en stor del i hur företagarklimatet är. Enligt beräkningar uppgår kostnaderna för att administrera regelverket inom skattearbetsmarknads- och miljöområdena till 30 000 kronor per anställd och år i företag med mellan 1-19 anställda. I företag med 50-500 anställda uppgår motsvarande belopp till 6 000 kronor.²

Det redovisningsmässiga regelverket är reglerat utifrån företagets antal anställda, omsättning och verksamhetsform. Icke-noterade aktiebolag ska följa antingen Bokföringsnämndens allmänna råd eller Redovisningsrådets motsvarande rekommendation. Det är fritt att välja mellan normer från BFN och Redovisningsrådet, men de som valts måste följas i sin helhet och uppges i årsredovisningen, om inte annat anges i rådet eller rekommendationen. I de fall lagstiftning och allmänna råd saknas skall god redovisningssed följas, vilket innebär att den praxis som utvecklats i olika redovisningsfrågor iakttas.³

Det har under senare år skett, och kommer inom kort att ske, stora förändringar inom svensk redovisning. En harmonisering av internationella redovisningsrekommendationer och en ny revisionsstandard är ett par exempel på aktuella ämnen.⁴ I takt med detta pågår en debatt om att ta bort revisionsplikten för små bolag, vilket skulle föra reglerna än närmre övriga EU.⁵ Tillkomsten av nya regelverk har medfört att vissa kategorier av företag har eller kommer att känna av stora skillnader till följd av nya regler.

Bokföringsnämnden har för avsikt att komma med nya regler där man delar in de svenska företagen i fyra olika kategorier. Kategori ett omfattar enskilda näringsidkare och handels-/kommanditbolag med en omsättning under tre miljoner kronor, det vill säga de allra flesta av företagen i denna bolagsform. De regler som gäller idag är från 2003 och föreslås i stor utsträckning gälla även framöver.

Små aktiebolag och små ekonomiska föreningar samt de enskilda näringsidkare och handels-/kommanditbolag som har en omsättning över tre miljoner kronor föreslås tillhöra kategori två. För att räknas som ett litet aktiebolag/ekonomisk förening får man enligt förslaget enbart överskrida en av tre följande maximigränser. För det första får företaget ha maximalt 50 anställda, för det andra får företaget inte omsätta mer än 50 miljoner kronor

¹ Företagarna. http://www.foretagarna.se/admin/img/artiklar/Fakta_2004_2.pdf, 13 maj

² Näringslivets regelnämnd. http://www.nnr.se/regler_siffror.htm, 13 maj

³ FARs Samlingsvolym 2005, BFNAR 2000:2 (Stockholm: Far Förlag AB, 2005), 363.

⁴ Pernilla Halling, "Revisorsarvodet – en het fråga." *Balans* nr 12 (2004)

⁵ Per-Olof Andersson, "Revisorn tillför företagsekonomisk kompetens." *Balans* nr 4 (2005)

och för det tredje får man inte ha en balansomslutning som överstiger 25 miljoner kronor. Utifrån denna definition skulle cirka 200 000 av landets cirka 255 000 aktiebolag kunna tillhöra kategori två.

Övriga noterade företag föreslås i nuläget kategoriseras under kategori tre och för de noterade bolagen gäller kategori fyra. Reglerna för kategori fyra kommer att baseras på IFRS då de noterade företagen i Sverige är tvungna att följa dessa regler.⁶

Reglerna i kategori ett föreslås bli enkla och ha en stark skattekoppling medan reglerna i kategori fyra (som baseras på IFRS) kommer att ställa större krav på företagen samtidigt som ingen skattekoppling alls finns. För samtliga företag gäller att man, helt frivilligt, får tillämpa ett mer avancerat regelverk än det som gäller för den kategori man egentligen tillhör. Kravet är att man använder regelverket för den kategori man valt att använda sig av fullt ut. Företagen får inte använda sig av ett enklare regelverk än vad som gäller för den kategori man tillhör.

Bokföringsnämnden och Skatteverket har sedan 2002 tillsammans ägnat sig åt att ta fram ett förslag på ett förenklat regelverk för redovisning och beskattning för mindre och medelstora företag. I april 2005 publicerade Aktiebolagsgruppen⁷ rapporten för förenklingsförslag för mindre aktiebolag.⁸ Rapporten hade sin utgångspunkt i de tidigare förslagen för enskilda näringsidkare, men funnit det omöjligt att följa samma regler för de mindre aktiebolagen. Anledningen till detta är dels att aktiebolagen, med dess skyddade egna kapital, har större behov av finansiell information och att aktiebolagen måste följa EG:s fjärde bolagsrättsliga direktiv. De redovisningsregler som direktivet innehåller är inte överensstämmande med de förslag som givits för enskilda näringsidkare.

Förslaget till nya regler är inte helt färdigbearbetat, till exempel är det inte klart om det kommer att vara ett allmänt råd, lag eller föreskrift. Syftet är dock att beskriva de problem som finns och att komma med förslag till lösningar på dessa problem. Exempel på förslag är att samordna reglerna för redovisning och beskattning då det är möjligt, och tydliggöra skillnaderna då det inte är möjligt. Vidare ges förslag på att endast ha ett regelverk och samla alla regler för företagets bokslut på samma ställe, istället för att som idag ha det spritt i årsredovisningslagen och normer i form av allmänna råd, rekommendationer, uttalande med mera. Denna spridning skapar problem för användarna, bland annat då det gäller förhållandet mellan olika normer. Av detta följer ett förslag om att minska valfriheten inom redovisningsområdet för att lättare kunna standardisera och få färre regler.

Revisorsamfundet anser i sitt remissvar till justitiedepartementet den 15 mars 2005⁹ att den föreslagna övre gränsen för kategori två bör justeras. Man menar att ett företag med 25 anställda i sin utformning är mer likt ett med hundra anställda än ett med endast ett fåtal anställda. Revisorsamfundet påpekar även att omsättningen per anställd i mindre svenska företag är ungefär 1,8 miljoner kronor och att motsvarande relation med balansomslutningen är ungefär 2 miljoner kronor. Med detta som bakgrund menar man att riktigt små företag bör få samma regler oavsett bolagsform, med undantag av kraven om

⁶ Bokföringsnämnden, http://www.bfn.se/bfn/nyhetsmeddelande_lang.pdf, 26 april

⁷ Se 1.5 Definitioner

⁸ Bokföringsnämnden och Skatteverket. *Förenklingsförslag för mindre aktiebolag*. Dnr 28-04/BFN, 2005.

⁹ Revisorsamfundet, <http://www.revisorsamfundet.se/srstyckerremiss/94,12502.cs?artId=12502&kategori=Redovisning>, 26 april

offentliggörande. Samtidigt hävdar de att övre gränserna för omsättning och balansomslutning bör höjas till 100 miljoner kronor för att bättre motsvara de svenska förhållandena.

Med utgångspunkt i revisorsamfundets remissvar anser författarna att det vore intressant att kartlägga huruvida det föreligger skillnader i praxis mellan små och medelstora företag. Föreligger det stora skillnader kan det vara svårt att skapa ett enhetligt regelverk som uppfattas som tillfredställande och enkelt att använda av alla.

1.2 Problemformulering

Med utgångspunkt i bakgrunden och problemdiskussionen har författarna kommit fram till en huvudfråga.

- *Hur upplever företagen redovisningsarbetet i samband med bokslutet?*

För att underlätta besvarandet av frågan och för att öka förståelsen för frågan formuleras även tre underfrågor.

- *Inom vilka områden gör företagen egna förenklingar?*
- *Vilka regler uppfattas av företagen som komplicerade?*
- *Skiljer det sig mellan de små och medelstora företagen?*

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att kartlägga hur små och medelstora företag¹⁰ i dagsläget arbetar med och upplever sin redovisning i samband med bokslutsarbetet. Syftet är även att kartlägga inom vilka områden man har god kunskap och/eller stor förståelse för reglerna samt inom vilka man inte har det.

1.4 Avgränsningar

Uppsatsen fokuserar på information om bokslutsarbetet i aktiebolag med upp till 50 anställda. Orsaken till denna avgränsning är hur gränsdragningen i BFNs föreslagna kategorisering av företag är uppdelad, och det är inom kategori 2 de flesta oklarheter tycks uppstå.

I ett tidigt skede valdes att kartlägga balansräkningen, men inte resultaträkningen. Anledningen till detta är att det enligt författarna finns fler intressanta poster att titta på där. Av utrymmesskäl valdes att endast fokusera på ena sidan av balansräkningen, och valet föll på tillgångssidan. Orsaken var att fler bedömningsfrågor och svårigheter återfinns på den sidan.

¹⁰ Se 1.5 Definitoner

1.5 Definitioner

Aktiebolagsgruppen: En arbetsgrupp som tillsatts av skatteverket och bokföringsnämnden med uppdrag att föreslå förenklingar inom området redovisning och beskattning.

Medelstora företag: Företag som under de två senaste räkenskapsåren haft i medeltal 35-50 anställda och tillgångarnas nettovärde enligt fastställd balansräkning för det senaste året uppgått till högst 25 miljoner kronor.

Redovisningskonsult: En person vars huvudsakliga sysselsättning är att sköta redovisningen åt företaget. Fungerar även som ett stöd till företaget i olika ekonomiska frågor.

Små företag: Antalet anställda under de senaste två räkenskapsåren har i medeltal uppgått till högst 10 och tillgångarnas nettovärde enligt fastställd balansräkning för det senaste räkenskapsåret har uppgått till högst 24 miljoner kronor.

2. Metod

I detta kapitel redogörs för hur material till uppsatsen valts ut, hur urvalet av respondenter gått till och en beskrivning av intervjuförfarandet. Vidare återges en beskrivning av metod för analys.

2.1 Datainsamling för teoretisk referensram

I första hand skedde datainsamlingen genom intervjuer. Men genom uppsatsens gång har även andra data använts. I inledningsskedet söktes tidigare studier gjorda inom samma ämne, relevanta lagar och normer i FAR gick igenom och hemsidor, bland annat Bokföringsnämndens, besöktes. Den litteratur som huvudsakligen har använts är sådan som härstammar från FAR. Dessa lagar och rekommendationer är väl genomarbetade och formulerade på ett objektivt sätt, och är ingenting som bör ifrågasättas vad gäller reliabilitet. I övrigt bygger referensramen på litteratur från olika böcker i ämnet redovisning och redovisningspraxis. Exempel på teoriböcker är Den nya affärsredovisningen, Redovisningsteori -policy och -praxis och Det svenska skattesystemet. Eftersom dessa är skrivna av personer med god inblick i ämnet bör även dessa källor vara ett bra sätt att hämta informativ data från. Teoriböckerna tillsammans med material från föreläsningar har varit till stor användning för att lättare få en förståelse för hur lagar och förordningar är reglerade samt få kunskap om i vilka rekommendationer eller lagar olika saker berörs. Olika artiklar som berör redovisningen och dess problematik hämtade från Balans och Nytt från revisorn, vilka båda ges ut av FAR Förlag studerades också. Artiklarna i dessa skrifter är skrivna av revisorer, Skatteverket med flera. Även om dessa granskas av FAR kan det finnas vinklingar och egna uppfattningar i artiklarna, men på det stora hela anser författarna att dessa tidsskrifter är av stor pålitlighet.

2.2 Val av respondenter

Valet av vilka företag som skulle kontaktas bestämdes dels utifrån egna kunskaper om vilka företag som verkar inom Göteborgsregionen, dels gjordes sökningar på Internet. I ett tidigt skede av uppsatsarbetet kontaktades cirka tjugo stycken revisorer och redovisningskonsulter.

Anledningen till att förfrågningarna koncentrerats till revisorer och redovisningskonsulter är att många av de riktigt små företagen förmodligen använder sig av just redovisningskonsulter, men även att de medelstora företagen använder sig av konsulter för lite mer avancerade uppgifter, till exempel vid bokslutsarbetet. Revisorerna och redovisningskonsulterna jobbar med ett flertal företag inom olika branscher, de jobbar även med företag av olika storlekar inom denna uppsats intresseområde, vilket gör att deras erfarenhet motsvarar ett flertal intervjuer i enskilda företag. Författarna har även den uppfattningen att det är lättare att prata i tredje person, det vill säga om någon annan, framför allt när det är information som är lite känslig som skall frågas om. Allt detta sammantaget gör att det ansågs vara lämpligare att intervjua revisorer och redovisningskonsulter än att intervjua personal på olika företag.

I vissa fall, speciellt vid kontakt med de stora byråerna, var det svårt att veta vilken person en första kontakt skulle tas med. I dessa fall erhöles hjälp via så kallade studentkontakter på dessa företag, som sedan lotsade vidare förfrågan till en lämplig respondent. Den första kontakten togs via e-mail, och de som inte svarade på detta kontaktades återigen efter cirka

en vecka, denna gång per telefon. Vid kontakt med potentiella respondenter var det många som var positiva till att ställa upp men tvingades tacka nej på grund av tidsbrist. Det var framför allt de mindre redovisningskonsulterna som tackade nej på grund av denna anledning. I detta skede skickades ytterligare cirka femton förfrågningar till olika företag, där också dessa kontaktades via telefon om de inte svarat. Till sist var det sex stycken som ställde sig positiva till att bli intervjuade, tre revisorer och tre redovisningskonsulter.

2.3 Genomförande av intervjuer

Frågemallen¹¹ konstruerades efter att författarna läst in sig på ämnet, och diskuterat fram vilka frågor som skulle vara intressanta att få svar på. Intervjufrågorna gicks sedan igenom med handledaren för att få feedback och tips för de kommande intervjuerna. Själva intervjuerna ägde rum på respektive respondents arbetsplats och varade cirka en timma.

Författarna använde sig av öppna frågor, men med den på förhand uppgjorda frågemallen som stöd, för att få respondenten att prata fritt i de aktuella frågorna. Tillvägagångssättet för intervjuerna var att en person ställde frågorna och förde diskussionen med respondenten, medan den andra förde anteckningar. Ett övervägande om att använda diktafon hölls innan den första intervjun, men med tanke på att viss känslig information eventuellt skulle hållas inne om denna användes prövades att genomföra denna intervju utan diktafon. Vid utvärdering efter genomförandet beslutades om att även i fortsättningen dokumentera intervjuerna med hjälp av endast anteckningar.

Angående intervjuerna kan det vara svårt att få helt ärliga svar, med tanke på att det finns regelverk som anger hur man ska göra, och det finns en risk för att revisorerna och redovisningskonsulterna inte alltid svarade helt ärligt och öppet på alla frågor. Författarna bedömer dock att alla respondenter var hjälpsamma och inte höll inne på några svar, och i de fall de angav något exempel så namngav de givetvis inte det aktuella fallet. I samband med intervjuerna informerades även respondenterna om att de inte namnges eller citeras direkt i uppsatsen, något som de tyckte var positivt. Upplysningen om anonymitet i publikationen kan ha bidragit till respondenternas öppenhet i svaren.

2.4 Sammanställning av intervjusvar

Efter varje genomförd intervju samlades författarna för att renskriva vad respektive respondent svarat på frågorna. Detta material har sedan fungerat som underlag för empiridelen, efter att korrigeringar gjorts för att sortera svaren under rätt rubriker i kapitlet.

Orsaken till detta är att under intervjuerna hölls en öppen dialog och respondentens svar på frågorna kom inte alltid i den ordning som författarna skisserat i frågemallen. Vissa respondenter var mer frispråkiga än andra och redogjorde för flera olika saker i ett sammanhang, och för att inte gå miste om någon nyttig information tilläts respondenten slutföra sitt resonemang utan att styras av frågeställarna. Korrigeringar gjordes även för att säkerställa anonymiteten för respondenterna genom att kalla dem bokstäver från A-E istället för deras riktiga namn. Anledningen till att intervjusvaren redogörs var för sig är att det blir lättare att följa helheten i varje respondents resonemang.

¹¹ Se Bilaga 1, Frågemall

2.5 Metod för analys

Empirin är tänkt att förmedla en spegelbild av de intervjuades uppfattningar och erfarenheter i uppsatsens frågeställningar. I analysen sammanställs den information som respondenterna lämnat för att försöka se spår av likheter eller olikheter, och för att dra slutsatser om hur det ser ut i verkligheten. Den huvudsakliga analysen sker dock kontinuerligt under själva datainsamlingsmomentet. Analysmomentet underlättas av att en viss strukturering görs innan datainsamlingen påbörjas, men det är ändå ett av de svåraste momenten i uppsatsarbetet att koppla ihop all data till en helhetsbild.¹² Analysdelen är indelad på samma sätt som empiridelen för att läsaren lättare ska kunna orientera sig.

I analysen jämförs empirin med teorin, och utifrån detta skapas underlaget för svaren till de frågor som framställs i problemformuleringen. Svaren på dessa frågor återfinns i slutsatsen.

¹² Jarl Backman, *Rapporter och uppsatser* (Lund: Studentlitteratur, 1998), 54

3. Teoretisk referensram

I och med att avgränsningar gjorts i uppsatsen angående att bara kartlägga aktiebolag, kommer de redovisningsregler som tas upp i teoriavsnittet främst härröra från Årsredovisningslagen. Det är dock långt ifrån alla regler som återfinns i lag, och därför kommer även normer, allmänna råd och rekommendationer från främst Bokföringsnämnden, men även i kompletterande syfte Redovisningsrådet och FAR, redogöras för i detta avsnitt. Vidare förklaras några av de mest väsentliga skattereglerna, och till sist presenteras övriga delar av referensramen. Diverse annan litteratur inom ämnet har också använts, men i de fall det går att hänvisa bakåt till en lag eller rekommendation har detta gjorts.

3.1 Immateriella tillgångar

En immateriell tillgång är en identifierbar, icke-monetär tillgång utan fysisk substans som innehas för att användas i produktionen eller för att tillhandahålla varor eller tjänster, för uthyrning till andra eller i administrativt syfte.¹³ En immateriell tillgång skall redovisas i balansräkningen endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som är hänförliga till tillgången kommer att tillfalla företaget, och tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.¹⁴

En immateriell tillgång, i form av utgifter för forsknings- och utvecklingsarbeten och liknande arbeten får tas upp som immateriell anläggningstillgång. Samma sak gäller för patent, licenser, varumärken, hyresrätter och liknande rättigheter samt goodwill. Däremot får utgifter för företagsbildning, ökning av aktiekapitalet eller liknande egna upparbetade värden inte tas upp som tillgång.¹⁵

Immateriella anläggningstillgångar skall skrivas av över dess ekonomiska livslängd, det finns dock ett tillägg att tiden får uppgå till max fem år, om inte en längre livslängd kan säkerställas.¹⁶

I och med att redovisningslagstiftningen kräver en åtskillnad mellan immateriella och materiella anläggningstillgångar är det tillåtet att använda sig av olika skattemässiga avskrivningsregler. Däremot är inte reglerna för korttidsinventarier tillämpliga på immateriella anläggningstillgångar.¹⁷

3.2 Materiella anläggningstillgångar

BFN anger i sina allmänna råd, hur RR 12 ska tillämpas i näringsdrivande icke-noterade företag som inte valt att följa RR12. Tanken med åtskillnaden mellan rekommendationerna är att ett antal lättnadsregler i förhållande till RR12 ska göra att företagen ska kunna redovisa de materiella anläggningstillgångarna på ett rättvisande sätt men med en mindre arbetsinsats.¹⁸

¹³ RR 15, 961.

¹⁴ RR 15, 966.

¹⁵ ÅRL 4.kap, 280.

¹⁶ ÅRL 4 kap, 281.

¹⁷ Skattelagstiftning 03:2. IL 18 kap (Stockholm: Norstedts Juridik, 2003), 69-72.

¹⁸ BFNAR 2001:3, 533.

Materiella anläggningstillgångar ska som huvudprincip värderas till anskaffningsvärdet, med avdrag för ackumulerade avskrivningar samt justeras för eventuell ned- eller uppskrivning. Det finns sex stycken grundläggande frågor angående redovisning av materiella anläggningstillgångar, dessa är:¹⁹

- vilken tidpunkt som utgifter avseende materiella anläggningstillgångar ska redovisas som tillgång i balansräkningen
- hur anskaffningsvärdet ska fastställas
- hur avskrivningar ska beräknas och redovisas
- hur nedskrivningar ska beräknas och redovisas
- hur uppskrivningar ska beräknas och redovisas
- hur uttrangeringar och avyttringar ska redovisas

Vad gäller avskrivningsmetoder för materiella anläggningstillgångar kan olika avskrivningsmetoder, däribland linjära och progressiva, användas för att systematiskt fördela det avskrivningsbara beloppet över nyttjandeperioden. Den metod som bäst avspeglar förbrukningen av tillgångens ekonomiska värde ska väljas.²⁰

Generellt talar man om att de civilrättsliga reglerna anger taket för hur mycket en tillgång får tas upp till, medan skattereglerna ger det lägsta värdet det får tas upp till.

Det finns för närvarande två avskrivningsmetoder i skatterätten, dessa är räkenskapsenlig avskrivning och restvärdesavskrivning. Den sistnämnda är till för rörelseidkare som inte upprättar/är skyldiga att upprätta årsbokslut, och kommer därför inte vidare tas upp i denna uppsats. Det finns även bestämmelser för hur så kallade korttidsinventarier ska behandlas, om detta finns beskrivit senare i kapitlet.

Den räkenskapsenliga avskrivningsmetoden²¹ i sig består av två metoder, huvudregeln och kompletteringsregeln. Den skattskyldige har full frihet att välja mellan de två metoderna för att få det så fördelaktigt som möjligt, men måste under samma år tillämpa samma metod för samtliga inventarier.

Enligt huvudregeln²² ska man göra en avskrivning med 30 procent på inventariernas restvärde, vilket består av anskaffningsvärdet minskat med beviljade värdeminskningssavdrag. Om man endast skulle använda huvudregeln skulle inventarierna aldrig komma ned till ett värde av noll, därför finns det en kompletteringsregel²³. Denna går ut på att man som lägst får värdera inventarierna till resultatet av en linjär avskrivning på 20 procent.

Det spelar ingen roll när under året inventarierna är anskaffade när man använder räkenskapsenlig avskrivning. Den skillnad som uppkommer mellan de planmässiga och skattemässiga avskrivningarna kallas överavskrivning, och bokförs som en bokslutsdisposition.²⁴

¹⁹ BFNAR 2001:3, 535.

²⁰ Ibid., 538.

²¹ IL 18 kap, 71.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid., 72.

3.2.1 Anläggningsregister

Ett bokslutsföretag skall förteckna eller på annat sätt samla uppgifter om sina materiella och immateriella anläggningstillgångar i ett anläggningsregister. Denna skyldighet gäller inte om företaget endast har ett fåtal anläggningstillgångar och den löpande bokföringen är organiserad så att det är möjligt att få en god överblick.²⁵

Skyldigheten att upprätta ett anläggningsregister föreligger de företag som är skyldiga att upprätta årsbokslut eller årsredovisning. Det finns dock vissa undantag från detta, och det är de företag som har få tillgångar, och man i den löpande redovisningen kan få en bra överblick utan att uppgifterna samlas i ett särskilt register.²⁶

Anläggningsregistret ska uppdateras senast i samband med bokslutet, även de tillgångar som här helt avskrivna men fortfarande innehas skall finnas i registret. Likaså skall det lämnas uppgift om ifall en tillgång överlåtits eller utrangerats.²⁷

3.2.2 Korttidsinventarier/inventarier av obetydligt värde

När inventariernas ekonomiska livslängd beräknas uppgå till högst tre år får företagen, enligt skattelagstiftningen, om de kostnadsför inventariet i redovisningen, göra avdrag för utgifterna i sin helhet redan under anskaffningsåret. Av förenklingskäl gäller dessa regler för omedelbar kostnadsföring av anskaffningsutgiften även i redovisningen.²⁸

När det gäller inventarier med ett väsentligt belopp måste dessa dock tas upp som tillgång och skrivas av systematiskt. Inventarier av mindre värde får precis som korttidsinventarier kostnadsföras direkt, både skattemässigt och redovisningsmässigt.²⁹ Hur stort det väsentliga beloppet är beror på företagets storlek. För små företag är gränsen idag 5 000 kronor exklusive mervärdesskatt och 10 000 kronor för medelstora företag.³⁰

3.2.3 Leasing

Det saknas i svensk rätt särskilda lagbestämmelser om redovisning av leasingavtal. Hur ett leasingavtal klassas civilrättsligt påverkar parternas rättsliga ställning, och den viktigaste frågan är huruvida avtalet ska betraktas som köp eller hyra. Bestämmelser om detta finns ibland annat i köplagen.

Enligt BFNs allmänna råd ska alla leasingavtal, både finansiella och operationella, redovisas som operationella leasingavtal i de företag som inte har så stora resurser och som har en begränsad intressentkrets. Alltså redovisas leasingavgiften som en hyra, och denna ska fördelas linjärt över leasingperioden såvida inte något annat systematiskt sätt bättre återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden.³¹

²⁵ BFNAR 2003:1, 551-552.

²⁶ Ibid., 551.

²⁷ Ibid., 552.

²⁸ BFNAR 2001:3, 539.

²⁹ Ibid

³⁰ Skatteverket. <http://www.skatteverket.se/rattsinfo/skrivelser/05/skrivelser20050303b.html>, 9 maj

³¹ BFNAR 2000:4, 553-554.

3.3 Varulager

Det finns två grundläggande frågor vid redovisning av varulagret; ska det värderas till anskaffningsvärde eller verkligt värde och hur ska dessa värden beräknas.³²

Omsättningstillgångar, vilka inrymmer bland annat varulager, skall tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Anskaffningsvärdet består av de utgifter som uppkommit vid förvärv eller tillverkning. Nettoförsäljningsvärdet grundas på försäljningsvärdet efter avdrag för försäljningskostnader.³³

Anskaffningsvärdet för varulager av likartade tillgångar får beräknas enligt FIFO, vägda genomsnittspriser eller någon annan liknande princip.³⁴ Varulager värderas i princip på samma sätt i alla företag, oavsett storlek. Vid några tillfällen, till exempel vid egentillverkade varor skiljer sig redovisningen beroende på vilken storlekskategori företaget tillhör.³⁵

Angående inkurans är det vanligt i praxis att lagrets värde i balansräkningen reduceras med skattemässigt tillåtet inkuransavdrag på tre procent. Huvudregeln innebär att lagret skall värderas enligt lägsta värdets princip, men en alternativregel innebär att lagret får tas upp till 97 procent av det samlade anskaffningsvärdet. Det ges alltså en möjlighet att skattemässigt ta upp lagret till lägre värde än om man strikt följer huvudregeln. Den mellanskillnad som uppstår ska tas upp som lagerreserv under obeskattade reserver.³⁶

Den som är skattskyldig enligt bokföringslagen ska inventera varje i lagret ingående post av tillgångar som är avsedda för omsättning eller förbrukning. Vid inventeringen ska en förteckning upprättas för varje post för att ange det värde som posten tagits upp till.³⁷ Om varulagret är en väsentlig post skall revisorn vara med vid en ordinarie fysisk lagerinventering.³⁸

3.3.1 Pågående arbete

Pågående arbete för annans räkning får värderas till belopp som överstiger anskaffningsvärdet om det följer god redovisningssed och ger en rättvisande bild.³⁹

För att få använda sig av successiv vinstavräkning krävs att totala intäkter och återstående kostnader ska kunna bedömas med stor säkerhet, vilket betyder att uppdragstagaren tillhandahåller ett effektivt internt kalkylerings- och redovisningssystem. Denna metod behöver dock inte tillämpas av juridiska enheter utan är endast tvång i koncernredovisningen.⁴⁰

Då utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt ska intäktsredovisning endast ske med det belopp som motsvarar de uppkomna utgifterna för uppdraget som

³² BFNAR 2000:3, 569.

³³ ÅRL 4 kap, 282.

³⁴ Ibid.

³⁵ BFNAR 2000:3, 571-574.

³⁶ Ibid., 574.

³⁷ IL. 17 kap, 66.

³⁸ SET Auktoriserade Revisorer. <http://www.set-revision.se/1-2004.pdf>, 11 maj

³⁹ ÅRL 4kap, 282.

⁴⁰ RR 10, 911.

beställaren kommer att ersätta och dessa utgifter redovisas som kostnader i den period de uppkommer.⁴¹

3.4 Finansiella tillgångar

De finansiella tillgångarna är uppdelade i anläggnings- respektive omsättningstillgångar, där de första består av långvariga placeringar, till exempel aktier i dotterbolag. Detta är tillgångar som inte löpande utsätts för någon värdeminskning och ska därför inte skrivas av, däremot ska de nedskrivningsprövas och får skrivas ner till det lägre värde tillgången har på balansdagen, även om värdenedgången inte kan antas vara bestående.⁴²

De finansiella omsättningstillgångarna består vanligtvis av aktier noterade på börsen eller obligationer som anskaffats för att placera överlikviditeten i kassan. En eventuell värdehöjning får inte intäktsföras på balansdagen eftersom värdepappret fortfarande finns kvar i företaget. Däremot bör man av försiktighetsskäl justera för nedgångar då förluster ska tas upp så snart de framstår som sannolika.

3.5 Kundfordringar

Företaget skall vid varje bokslutstillfälle bedöma om det föreligger någon indikation som tyder på att en tillgång minskat i värde.⁴³

Då man vid bokslutet värderar kundfordringarna innebär försiktighetsprincipen att denna post inte får övervärderas, därför måste kundförluster eller tveksamma fordringar skrivas ner till ett realistiskt värde. Förlusten ska sedan matchas mot försäljningen för att den ska kostnadsföras i rätt period. Bedömning av nedskrivningar kan göras antingen separat för varje kund alternativt betrakta fordringsstocken i sin helhet och skriva ned den med viss procent, vilken ska vara erfarenhetsmässigt grundad.⁴⁴

3.6 Periodisering intäkter och kostnader

Intäkter och kostnader som är hänförliga till räkenskapsåret skall tas med oavsett tidpunkt för betalningen.⁴⁵

Större belopp som ingår i posterna förutbetalda kostnader och upplupna intäkter och viceversa ska specificeras i balansräkningen eller i en not. Detta gäller dock ej de företag som klassificeras som små.⁴⁶

3.7 Förmånsrättslagen⁴⁷

Den första januari 2005 infördes vissa ändringar i förmånsrättslagen. Bland annat så har alla borgenärer numer lika rätt vid konkurs. Det vill säga, om ett företag går i konkurs och

⁴¹ Ibid., 905.

⁴² ÅRL 4 kap, 281.

⁴³ RR17, 1007.

⁴⁴ Arne Kinserdal, *Affärsredovisningens logik* (Lund: Studentlitteratur, 1995), 74.

⁴⁵ ÅRL 2kap, 277

⁴⁶ ÅRL 3kap, 279

⁴⁷ Förmånsrättslagen (1970:979)

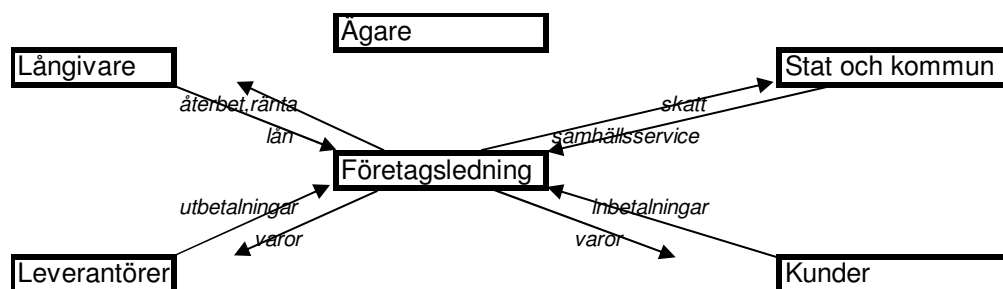
skulderna överstiger betalningsförmågan så skall gäldenärerna dela på pengarna. Före första januari 2005 har till exempel banker och staten haft större rätt till betalning än till exempel leverantörer. De som har större rätt till betalning får hela sin fordran betald innan de med sämre rätt får betalt. I praktiken betyder det att numer måste bankerna dela sin höga rätt med fler borgenärer.

3.8 Intressentmodellen

Redovisningen delas normalt in i två grova specificeringar, intern och extern redovisning. Den förstnämnda är till för att ge underlag till styrelsen för att kunna styra och kontrollera verksamheten. Den externa redovisningen är företagets offentliga redovisning och riktar sig till dess externa intressenter.

Vilka som är företagets intressenter varierar i takt med storleken. I de riktigt små, ägarledda företagen, är det oftast bara Skatteverket och långgivarna som ställer krav på informationen som lämnas och har man i den externa redovisningen tillgodosett de viktigaste intressenternas informationskrav är syftet med redovisningen uppfyllt.⁴⁸

Antalet intressenter varierar beroende på storlek, och nedan följer en bild som beskriver företagets relation med dess omvärld.

Figur 1: Intressentmodellen⁴⁹

3.9 Nyttan med redovisningen

Såsom vid andra ekonomiska aktiviteter kan man mäta framtagandet av redovisningsinformation i intäkter och kostnader. Intäktssidan består av värdet av de förbättrade beslut som kan fattas på grund av att informationen är tillgänglig, medan kostnadssidan består av kostnaden för att producera, kommunicera och använda informationen. Det är viktigt att kunna hantera denna avvägningen mellan kostnad och nytta vid produktionen, likaså kan det vara svårt att fördela intäkterna och kostnaderna mellan företagets intressenter. Det krävs att värdet av de förbättrade besluten är större än kostnaden för att utöka eller förbättra informationen.⁵⁰

⁴⁸ Per Thorell, *Företagens redovisning* (Uppsala: Iustus Förlag, 1999), 12.

⁴⁹ Intressentmodellen introducerades av Barnard & Simon och har vidareutvecklats av bl. a. Cyart & March

⁵⁰ Dag Smith, *Redovisningens språk* (Lund: Studentlitteratur, 2000), 33.

3.9.1 Agentteorin

Agentteorin⁵¹ utgår från de vanliga antagandena i traditionell ekonomisk teori, det vill säga att aktörerna är rationella och nyttomaximerande. Teorin fokuserar speciellt på relationer mellan redovisningsskyldig agent, revisor och redovisningsmottagare. Det handlar om att agenten dels vill framstå som mer duglig och slippa stå till svars för dåliga affärer, men det handlar också om att han väljer den redovisningsmetod som ger bäst ekonomiska konsekvenser.

Orsaken till att det finns flera olika redovisningsalternativ för en och samma affärshändelse beror enligt agentteorin på att de olika intressenterna gynnas av olika redovisningsregler. För att få sin vilja igenom är de tvingade att lansera sina förslag på förändringar som något som är bra för allmänheten. För att få acceptans för förändringsförslagen anlitas någon respekterad redovisare, eller mycket sakkunnig inom ämnet, för att ta fram en teori som ger de önskvärda effekter man är ute efter.

⁵¹ Artsberg, 83-86.

4. Intervjusvar

Vid sammanställningen av intervjusvaren har inte svaren skrivits ner ordagrant utan författarna har skrivit ner svaren med ett enhetligt språk så att inga enskilda personer går att urskilja. All information är dock intakt, ingenting har lagts till eller tagits bort.

Bland intervjusvaren tas ibland inga skillnader mellan olika storlekar på företagen upp. Främst är det bland redovisningskonsulterna som inga skillnader gått att urskilja och beror på att i de företag som är kunder till konsulterna har man ingen egen kompetens utan vill ha hjälp oavsett storlek. Ibland har det dock framkommit skillnader och då redovisas dessa givetvis.

4.1 Revisor A

4.1.1.1 Immateriella anläggningstillgångar

Bland de små företagen är det ovanligt med immateriella anläggningstillgångar men i de fall de förekommer består de för det mesta av inkråmsförvärv och utvecklingskostnader. Ju större företagen blir, desto vanligare blir det med immateriella anläggningstillgångar. Men även bland de medelstora företagen är det många som inte har någon anledning att redovisa dylika poster. Det går inte att urskilja några speciella typer av tillgångar som är specifika för de medelstora företagen utan alla typer av tillgångar förekommer.

Utgifterna är inte svåra att ta fram utan de har man ofta bra koll på. Däremot blir det ofta en diskussion mellan företagen och revisorn om hur mycket som skall aktiveras och hur mycket som skall kostnadsföras. Företagen vill oftast aktivera mer än revisorn, vilket revisor A tror kan bero på att företagen tror på sin produkt och inte skulle investera i den om man inte trodde på framtida intäkter medan revisorn har en mer försiktig inställning till de framtida fördelarna. Vissa nystartade företag med stort startkapital och mycket utvecklingskostnader skulle aldrig överleva om de inte kunde aktivera sina utgifter.

4.1.1.2 Materiella anläggningstillgångar

Denna post i balansräkningen finns i stort sett i alla företag, däremot varierar storleken mycket beroende på vilken typ av företag det är. Ett litet verkstadsföretag kan ha mer materiella anläggningstillgångar än ett medelstort konsultföretag, både som andel av balansomslutningen och i monetära mått.

Nästan alla små företag följer skattereglerna när man gör sina avskrivningar och skriver av alla inventarier på fem år. Man skriver även av för ett helt år vid varje bokslut, oavsett när under året som tillgången är införskaffad. Om det är någon inventarie som utgör en betydande del av företaget, till exempel en dyr maskin som hela företaget bygger på, så lägger man upp en särskild avskrivningsplan för den. När det gäller de medelstora företagen är det mycket vanligare att man har individuella avskrivningsplaner för alla inventarier och att man därmed skiljer på den skattemässiga avskrivningen och den redovisningsmässiga avskrivningen.

Anläggningsregister

Många av revisor A:s nya kunder, framför allt de små företagen, har inte upprättat ordentliga anläggningsregister. Revisor A brukar då påpeka nyttan med ett uppdaterat anläggningsregister, till exempel att det blir lättare att veta vad man bör försäkra och att man får en bättre överblick på vad man har, och då brukar företagen bli positivt inställda.

De medelstora företagen har mycket bättre koll på sina anläggningsregister, de uppdateras regelbundet och innehåller den information som man kan behöva.

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

Både de små och de medelstora företagen använder sig av skattereglerna även i redovisningen, helt enkelt för att det blir enklare och för att differensen redovisningsmässigt mot att inte följa skattereglerna i de flesta fall är obetydande. Många upplever höjningen av gränsen för obetydligt värde från 2000 kronor till 5000 kronor som mycket positivt, förut kunde det bli väldigt "plottrigt" med många små belopp i inventarielistan.

Ett problem bland de små företagen är datorer, enligt skattereglerna får man antingen direktavskriva dem eller så får man skriva av dem på fem år (20-regeln). Många företag använder sina datorer längre än ett år men kortare än fem, men den mest rättvisande bilden kanske fås om man skriver av datorerna på tre år istället. Att som ett litet företag skriva av allt på fem år utom just datorerna är orealistiskt. I ett litet enmansföretag kan datorkostnaden vara en stor utgift och därmed kan valet av avskrivningstid ha stor påverkan på resultatet. Huruvida man direktavskriver eller skriver av på fem år beror till stor del på hur årets resultat ser ut. I de medelstora företagen är detta inget problem eftersom man redan har en differentierad avskrivningsplan och därmed kan skriva av datorerna på deras egentliga ekonomiska livslängd.

Leasing

Det allra vanligaste är att man kostnadsför leasingkostnaden löpande, både bland de små och de medelstora företagen. Det beror främst på att de allra flesta avtal är av operationell karaktär och således gör man rätt. Men det beror även på att kunskapen om att det finns olika former av leasing är mycket låg, både hos företagen och hos leasgivarna. De få som känner till skillnaden, vilket framför allt är bland de medelstora företagen, försöker alltid att teckna avtal av operationell karaktär.

Det är ganska vanligt med leasing idag och revisor A tror att det kommer bli allt vanligare i framtiden med tanke på bankernas ändrade utlåningspolicy. På grund av de ändrade förmånsreglerna tror revisor A att bankerna kommer att erbjuda mer av andra former av utlåning i framtiden, till exempel leasing.

4.1.1.3 Varulager

De allra flesta företagen har god ordning på sina lager. Man har bra koll på vilka varor man har i lager, framför allt för att det är bra för verksamheten. Att till exempel sälja en vara till en kund som bara finns i datorn och inte i verkligheten skapar inga goda kundrelationer. Därför är det många företag, såväl små som medelstora, som gör löpande inventering under året.

Skattemässigt får man göra ett inkuransavdrag på 3 procent, vilket många tolkar som att det även gäller redovisningsmässigt. Men kan man visa på större svinn får man givetvis ta upp det, vilket de flesta inte vet om.

Värdering av varulagret är betydligt svårare, enligt reglerna skall man använda sig av FIFO, men i många företag som har ett varulager av betydelse är det praktiskt omöjligt att värdera hela lagret för hand enligt FIFO. Man blir tvungen att använda sig av datorn och de flesta lagerhanteringssystem klarar inte av FIFO utan man använder sig av någon slags genomsnittsvärdering, vilket alla parter anser sig vara nöjda med. Det händer ofta att företag blir "hemmablinda" vid värdering och tror att saker går att sälja fastän de legat på hyllan i flera år. Dessa varor vill revisor A skriva ner värdet på eftersom de kanske inte går att sälja till ordinarie pris.

Pågående arbete

Detta är en post som många tycker är krånglig att hantera, inte minst för att man får redovisa på olika sätt och för att många helt enkelt inte vet hur man ska göra. Främst gäller detta de små företagen som ofta saknar projektredovisning och därmed har väldigt svårt att plocka fram underlag. Materialkostnaden är lätt att ta fram eftersom man kan ta den informationen från leverantörsfakturorna men att bedöma hur mycket tid som är nedlagt är svårt utan projektredovisning. Det är svårt för företagen att ta fram underlag och det är ännu svårare för revisorn att revidera.

Revisor A försöker påpeka nyttan med att hålla koll på vilka projekt som är lönsamma, men de flesta av de mindre företagen anser sig inte ha råd eller tid att använda projektredovisningsprogram. De som borde använda sig av dessa program är de som det inte går så bra för, och de anser sig inte ha råd. Och de som det går bra för har råd att använda sig av dessa men behöver det inte i lika stor utsträckning eftersom deras projekt är lönsamma.

Även bland de medelstora företagen är detta en post som kan vara svår att värdera, även om de oftast har bättre rutiner för att hantera detta samt god koll på sina projekt genom olika former av projektredovisning.

4.1.1.4 Finansiella tillgångar

Det största problemet är att värdera aktier i dotterbolag, vilka oftast tas upp till anskaffningsvärde och omvärderas först efter revisorns påtryckningar. Att värdet av aktierna kan påverkas av händelser såsom stora utdelningar med mera är det oftast inga företag som tänker på. Denna problematik gäller givetvis alla företag som förvärvat något annat, men det är vanligare med koncerner bland de medelstora företagen än bland de små.

När det gäller de kortfristiga placeringarna, vilka främst handlar om att placera överlikviditet, önskar revisor A bättre kompetens hos bankens rådgivare. Revisor A menar att bankens rådgivare ofta, av ren okunskap eller av glömska, glömmar att tala om vilka konsekvenser det får såväl skattemässigt som redovisningsmässigt.

4.1.1.5 Kundfordringar

Såväl små som medelstora företag är mycket väl medvetna om vilka kundfordringar som förfallit till betalning. Man har även en ganska god uppfattning om huruvida man kommer få betalt eller ej. De flesta är medvetna om att man måste skriva ner värdet på osäkra kundfordringar, men oftast sker detta endast i samband med bokslut. De medelstora företagen gör ofta detta självmant medan de små företagen ofta inte tänker på det i förväg utan gör det efter påpekande från revisorn.

4.1.1.6 Periodisering av intäkter och kostnader

Det här är någonting som man känner väl till ute i företagen och som man tycker är ganska enkelt att göra. Man använder sig av leverantörsfakturorna och räknar samman. Förståelsen för varför det måste göras är även den stor, det är ganska enkelt att förstå/förklara. Detta sammantaget gör att företagen, såväl små som medelstora, klarar av att göra detta själva.

4.1.2 Företagens uppfattning om redovisningen

4.1.2.1 Önskar man större skattekoppling?

Det man framför allt önskar sig är stabilitet i reglerna, när man väl har lärt sig en regel och vet vad som gäller vill man behålla den regeln. Att lära sig nya regler tar tid och upplevs som krångligt, framför allt eftersom man anser att det inte ingår i den ordinarie verksamheten utan är en form av ”extrakunskaper”. Till exempel så är många företag väldigt konfunderade angående räntan på periodiseringsfonderna, ingen vet egentligen hur det kommer att påverka dem och om det är lönsamt att ha dem kvar.

4.1.2.2 Påverkar redovisningsreglerna affärsvärdet?

Nej

4.1.2.3 Upplever man någon nytta med redovisningen?

I vissa företag har man svårt att se någon nytta med redovisningen. Det gäller framför allt små ägarledda bolag som inte har några banklån, d v s företaget upplever inte att de har några intressenter till redovisningen och ser den därför bara som en börda.

I de medelstora företagen, där man oftast har egen kompetens använder man sin redovisning på ett annat sätt. Man använder den oftare för att ta fram information om företagets finansiella ställning. Men man vill även visa konkurrenterna och kunderna hur ”bra” det går för företaget.

Intressenter

Eftersom revisor A nästan uteslutande jobbar med ägarledda företag är det nästan bara bankerna som upplevs som en intressent. Det är dock långt ifrån alla företag som har lån. I förlängningen är även skatteverket en intressent, även om företagen inte ser dem som en. Kort sagt så är det de som kan tillföra någonting till företaget som upplevs som intressenter.

4.1.2.4 Vilka poster använder man för resultatjustering?

Vissa företag gör allt för att slippa betala skatt medan andra gärna betalar en del av sin vinst till det allmänna. Det vanligaste är ändå att man inte vill betala någon skatt och att man därför försöker minska det skattemässiga resultatet så mycket som möjligt, det redovisningsmässiga resultatet bryr man sig inte så mycket om.

Förutom de rent lagliga alternativen såsom periodiseringsfonder är det nog främst pågående arbete som man justerar lite efter hur resultatet ser ut.

4.1.2.5 Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

De små företagen saknar ofta egen kompetens i ekonomifrågor för det mesta är det hustrun eller en redovisningsbyrå som sköter dessa frågor. De medelstora företagen har ofta egen kompetens och sköter det mesta själva, men det händer att även dessa vill ha hjälp med att upprätta ett bokslut. De som är intresserade lär sig oberoende av storlek på företaget, ofta är det för att man upplever någon form av nytta med redovisningen, till exempel för att jämföra sig med branschen i övrigt.

Revisor A menar att företagen vill ha hjälp med olika typer av frågor beroende på storlek. De små företagen vill oftare ha hjälp med mer konkreta problem, framför allt skattefrågor, medan större bolag oftare vill ha hjälp med lite mer principiella frågor.

4.2 Revisor B

4.2.1.1 Immateriella anläggningstillgångar

Denna post är inte så vanligt förekommande, varken bland de små eller de medelstora företagen. De flesta företag i dessa storlekar bedriver bara en kärnverksamhet och har därmed oftast inte några immateriella anläggningstillgångar. Det som är vanligast förekommande är utvecklingsbolag som har någon ny ide, men även poster som patent och goodwill förekommer.

Företagen bryr sig inte så mycket om denna post utan man låter den vara som den är om man har någon. Tycker revisorn sen att man borde justera den på något sätt så gör man som revisorn sagt, både vad gäller vad som skall vara med och vad det gäller eventuella nedskrivningar.

4.2.1.2 Materiella anläggningstillgångar

Både små och medelstora företag sneglar på skattereglerna när man bestämmer den ekonomiska livslängden. Det finns dock vissa skillnader, i de små företagen skriver man nästan uteslutande av på fem år medan de medelstora företagen oftare gör mer individuella bedömningar. Ju mer kunskap man har om redovisning, desto mer tenderar avskrivningstiderna att variera mellan olika tillgångar.

Uppskrivningar är ovanligt och i den mån det sker är det ett fåtal medelstora företag som försöker skriva upp fastigheter under dåliga år. När det gäller nedskrivningar är det inte heller speciellt vanligt förekommande. Det är väldigt ovanligt bland de små företagen och

något vanligare bland de medelstora. Oftast sker nedskrivningen först efter anmodan från revisorn, mest beroende på okunskap hos företagen.

Anläggningsregister

Här varierar det väldigt mellan olika storlekar på företagen. De små företagen gör oftast ingenting åt sina anläggningsregister, om det ens finns något, medan de medelstora ofta har jättefina anläggningsregister. Det är även ganska vanligt med lite enklare Excelfiler, vilket är helt okey. Revisor B brukar påpeka att man, förutom att det är ett lagkrav, faktiskt kan ha nytta av sina anläggningsregister.

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

Bland de små företagen är det väldigt ovanligt att man aktiverar sådant som får kostnadsföras enligt skattereglerna medan de medelstora oftare har en mer differentierad avskrivningsplan. Det är inte heller ovanligt att inventarier som ligger strax över gränsvärdet bedöms ha en livslängd på mindre än tre år i de fall som de inte har någon nämnvärd påverkan på resultatet.

Det är inte ovanligt att man bland de små företagen missar att bokföra som en tillgång utan tar det som en kostnad och tvingas göra justeringar i samband med bokslut. I de medelstora bolagen har man oftare egen kompetens inom området och undviker därmed dylika missar.

Ett känsligt ämne är datorer som revisor B anser ska aktiveras, något som många bolag inte håller med om. Enda undantaget som revisor B ser är om man fortlöpande investerar i nya datorer och i huvudsak byter ut sina datorer inom tre år ”på riktigt”.

Leasing

I princip redovisar företagen, såväl medelstora som små, endast operationell leasing. Detta beror både på att det är så man tror att man ska göra ute i företagen och på att avtalen ofta är operationella. Finansiell leasing redovisas endast om man måste och oftast först efter påstötande från revisorn. Men det beror snarare på okunskap än på någon vilja att påverka redovisningen åt något håll.

4.2.1.3 Varulager

Alla företag som har ett varulager av betydelse har god koll på detta, mycket beroende på att man ser ett stort affärsmässigt värde i att veta vad man har i lager. En del inventerar fortlöpande under året medan andra gör det i samband med bokslut.

I och med den nya revisionsstandarden så är revisor B närvarande vid inventeringen i mycket större grad än förut. Det är inte alla företag som uppskattar detta eftersom det är de som får betala. Framför allt är det de små företagen som protesterar, främst för att deras revisionskostnader i förhållande till omsättningen oftast ökar mer än för de medelstora bolagen. Revisor B anser ändå att det är viktigt att vara med för att kunna verifiera årets varukostnad, vilket i sin tur är viktigt för att få fram en korrekt resultaträkning som är användbar för intressenterna

Pågående arbete

Företagen har ofta bra koll på hur mycket arbete som är nerlagt, däremot är det inte lika enkelt för revisorn att som utomstående person revidera posten. Att det dessutom finns olika regler för vinstavräkning gör att posten blir än svårare att kontrollera.

I många små företag har posten en mycket stor påverkan på resultatet och revisor B anser därför att det är viktigt att den värderas riktigt. Även företagen förstår vikten av korrekt värdering eftersom även de ser vilken påverkan den har på resultatet. Däremot tycker man, i viss mån bland de medelstora men framför allt bland de små, i företagen att vinstavräkningsreglerna är krångliga och svårförståliga och att det därmed är svårt att göra en korrekt bedömning.

4.2.1.4 Finansiella tillgångar

Företagen tar oftast upp de finansiella tillgångarna till anskaffningsvärde alternativt det värde de hade vid förra bokslutet. Då får revisor B omvärdera dessa tillgångar åt företagen. För de mesta är det revisor B som, efter att ha ställt de rätta frågorna till företagen, får avgöra om det är långsiktiga eller kortsiktiga investeringar. Oftast är det omsättningstillgångar. En del av de medelstora företagen som har egen ekonomifunktion sköter detta själva.

Företagen kan uppfatta revisorerna som petiga när de delar upp och/eller värderar om de finansiella tillgångarna. De tycker ofta att de ligger i tillgångar i balansräkningen i alla fall. Eftersom man enbart gör detta en eller högst ett par gånger per år upplevs det som krångligt, man kommer inte riktigt ihåg hur man skulle göra. Man upplever även att det tar tid ifrån verksamheten.

4.2.1.5 Kundfordringar

Kunskapen om hur man ska hantera sina kundfordringar är stor hos företagen, oftast är det inga problem att värdera osäkra kundfordringar. Vissa medelstora företag har fasta rutiner för detta, till exempel kan man skriva ner värdet till 75 procent efter 60 dagar, 50 procent efter 90 dagar och så vidare. Dessa bedömningar godtas av revisor B. Övriga medelstora företag brukar justera sina kundfordringar i samband med bokslut. När det gäller de små företagen så brukar de ha god koll på hur mycket pengar de beräknar få in från sina osäkra kundfordringar men de tänker inte på att justera värdet i bokföringen. Revisor B är då noga med att detta blir utfört.

4.2.1.6 Periodisering av intäkter och kostnader

Mycket få företag gör detta löpande under året, det finns en del medelstora företag som gör månads eller kvartalsbokslut men det är endast ett fåtal. De flesta företag vet om att det skall göras i samband med bokslut och utför det också.

För de mesta är det inga problem med periodiseringarna, i mångt och mycket använder man sig av föregående års bokslut och tar upp ungefär samma poster även detta år. Är det någon särskild post som inte fanns med i förra årets bokslut är ofta det kopplat till något annat man gjort under året, vilket ökar sannolikheten att man kommer ihåg det markant.

Det område som det är vanligast med fel inom är förskottsbetalningar, vilka egentligen skall tas upp som en skuld men ofta slinker igenom utan åtgärd.

4.2.2 Företagens uppfattning om redovisningen

4.2.2.1 Önskar man större skattekoppling?

Det är väldigt individuellt, men många ägarledda företag bryr sig inte så mycket om det redovisade resultatet utan man önskar hellre få en så låg skattekostnad som möjligt. Samtidigt så önskar man bygga upp det egna kapitalet för att få en liten ”buffert” om det skulle gå dåligt något år.

4.2.2.2 Påverkar redovisningsreglerna affärsvärdet?

Nej.

4.2.2.3 Upplever man någon nytta med redovisningen?

De flesta företagen ser redovisningen som en börda och något som man måste göra. Det är få företag som använder sig av redovisningen för internt bruk, även om de flesta företagare tycker det är roligt att se årets resultat. I övrigt håller man koll på ekonomin på andra sätt.

Saker som man endast gör en eller högst ett par gånger per år upplevs som krångligt av företagen, man kommer inte riktigt ihåg hur man skulle göra. Företagen upplever även att det tar tid ifrån verksamheten. Många sköter därför den löpande redovisningen själva men anlitar redovisningskonsulter för bokslutsarbetet.

Intressenter

Den största intressenten är banken om ägaren är aktiv i företaget, vilket nästan uteslutande är fallet bland de små företagen. Annars så är aktieägarna den största intressenten. Revisor B har bara något enstaka företag som inte har någon form av lån hos banken. Även om företagen inte har några regelrätta banklån så har man ofta en checkkredit ifall likviditeten tillfälligt skulle sjunka.

Om företaget har någon eller några stora kunder, det vill säga enskilda kunder där företagets försäljning står för en stor del av kundens totala inköp, förekommer det att även dessa är intresserade av årsredovisningen. Det är inte heller ovanligt att om man har kommuner och landsting som kund så är även de intresserade av årsredovisningen. Skatteverket ses av företagen inte som en intressent men många tar ändå hänsyn till dem när de sammanställer årsredovisningen.

4.2.2.4 Vilka poster använder man för resultatjustering?

De flesta av revisor B:s kunder bryr sig inte så mycket om det redovisade resultatet så länge som det egna kapitalet är tillfredsställande. Däremot vill man gärna få ett så lågt skattemässigt resultat som möjligt och använder därför de olika möjligheter som inkomstskattelagen ger att sänka resultatet. Revisor B upplever inte att man försöker påverka resultatet med ”ojusta” metoder.

4.2.2.5 Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

Många små företag ser redovisningen som något man måste göra och inte som något integrerat med verksamheten, man ser det som något som ligger vid sidan av. Det mesta av informationen har man ”i huvudet”. Ju större företagen blir desto mer ohållbar blir den situationen och desto mer måste man integrera redovisningen i verksamheten.

I princip alla små och medelstora företag använder sig av baskontoplanen. Skillnaden är att många av de små försöker skära ner på antalet konton medan de medelstora oftare har en mer omfattande kontoplan. De medelstora företagen använder sig, helt naturligt, av olika former av särredovisning på olika enheter.

4.3 Revisor C

4.3.1.1 Immateriella anläggningstillgångar

Revisor C menar att det kan vara svårt att ge en generell bild av hur det ser ut med tillgångar ute i företagen, men då de närmar sig 10 anställda och kommit upp i 15-20 miljoner i omsättning brukar det bli en brytpunkt där företagen till exempel kan ha gjort förvärv eller utvecklat patent. Enmansbolag, som ofta fungerar som levebrödsföretag, har nästan aldrig några immateriella tillgångar.

En av de svåraste uppgifterna som finns inom redovisningen är att uppskatta värdet på de immateriella tillgångarna i så kallade startup-bolag, med höga initiella kostnader, och en mycket oförutsägbar framtid. Företagen själva vill oftast aktivera mer än revisorerna tycker är rimligt. Tidigare var detta mer en bedömningsfråga, nu finns det specificerat i RR 15 hur man ska göra. Om en framtida nytta inte med rimlig säkerhet kan styrkas leder detta till anmärkning eller oren revisionsberättelse, beroende på om den är väsentlig för verksamheten.

4.3.1.2 Materiella anläggningstillgångar

Varken företagen eller revisorn ser några problem med den här posten. Såväl små som medelstora företag har god förståelse för varför posten finns och hur den skall värderas. Som revisor C sa ”den är enkel att förstå, sakerna går att ta på, de finns i verkligheten”.

Avskrivningstiden bland de små företagen är nästan alltid schablonartad och man skriver av på fem år på grund av skattereglerna. Bland de medelstora företagen förekommer det också schablonartad avskrivning, men inte alls i lika stor utsträckning utan då rör det sig främst om företag med förhållandevis lite materiella anläggningstillgångar. Överavskrivningar görs av revisorn, som sedan går igenom det med företagen.

Anläggningsregister

Små företag med mindre än ca en miljon kronor i inventarier har ofta inget ordentligt anläggningsregister. Däremot har de ofta bra koll på sina inventarier ändå och kan med viss möda upprätta ett register efter anmodan från till exempel revisorn. Medelstora företag har ofta mer inventarier och för att ha god kontroll krävs ett register.

För att företagen skall upptäcka nyttan med ett anläggningsregister krävs ofta att man saknat det vid något tidigare tillfälle, det vill säga man måste lära sig av sina misstag. Oftast behöver man det när man skall beräkna resultatet av en avyttrad inventarie, men många företag uppskattar även den allmänna överblick på inventarierna som registret ger.

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

Alla de företag som revisor C arbetar med kostnadsför allt under 5000 kronor samt det som inte bedöms ha en ekonomisk livslängd på mer än tre år. Den nya beloppsgränsen på 5000 kronor upplevs som mycket mer relevant, förut var det många som antog att inventarier av för företaget obetydligt värde men enligt skattereglerna betydande värde inte hade en ekonomisk livslängd på mer än tre år. Denna problematik har minskat kraftigt i och med att beloppet har höjts.

Leasing

Finansiell leasing förekommer i stort sett inte bland de små företagen, främst på grund av okunskap. Istället är det operationell leasing som gäller. Bland de medelstora företagen brukar kunskapen om skillnaderna finnas så där försöker företagen i möjligaste mån att teckna avtal av operationell karaktär, mest för att man upplever det som krångligt att redovisa finansiell leasing. Leasgivarna brukar ha god kunskap om de olika avtalens konsekvenser på redovisningen och därmed undvika mycket onödigt krångel. Om leasingavgiften är av väsentligt belopp brukar revisor C kontrollera avtalen så att företagen redovisat korrekt.

4.3.1.3 Varulager

De flesta företag som har varulager av betydelse för verksamheten har bra koll på detta. För de som inte har det försöker revisorerna förklara att om man inte vet värdet av lagret kan man inte få ett rättvisande resultat.

När det gäller värderingen kan det uppstå diskussioner angående inkurans, nedskrivning, hur man ska göra med de så kallade hyllvärmarna med mera. Ofta är företagen villiga att ta möjligheten att skriva ned om det påverkar det skattemässiga resultatet.

Pågående arbete

Pågående arbete är en post som är mycket svårvärderad. Speciellt svårt är det i tillväxtbolag eller företag som arbetar med speciella projekt eftersom det inte finns någonting att relatera till. I normala fall kan man relatera till till exempel föregående år eller något annat liknande projekt. Många företag använder sig av kalkyler och/eller projektredovisning vilket underlättar markant, både för företaget som skall ta fram siffrorna och för revisorn som skall revidera uppgifterna. Den här posten kan ibland användas för att justera årets resultat och detta är svårt att komma åt eftersom det egentligen bara är företagen som kan göra korrekta värderingar.

Numerär är det tillåtet att värdera det pågående arbetet över anskaffningsvärdet, det vill säga använda sig av successiv vinstavräkning. Det är något revisor C tycker är bra eftersom det ger en mer rättvisande bild. Det är framför allt de medelstora bolagen som använder sig av den möjligheten, mycket beroende på att de oftare har större projekt som kan leda över flera bokslut jämfört med de små företagen.

4.3.1.4 Finansiella tillgångar

Många av de företag som har god likviditet placerar en del av denna överlikvid i olika former av finansiella tillgångar. Företagen funderar nästan aldrig på huruvida det är anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar, däremot har man ofta ett ganska gott hum om när man behöver pengarna igen.

Bland de små företagen är det vanligast att man placerar sina pengar som om man vore privatperson, till exempel i fonder eller noterade aktier. Något som blivit populärt på senare tid är räntefonder, mycket beroende på att banken lyfter fram det som ett säkert sätt att placera sina pengar. Bland de medelstora företagen placerar man oftare ”som ett företag”, det är till exempel mycket vanligare att man köper dotterbolag.

Även i sättet att förvalta vinsten varierar det mellan olika företag, vissa vill ha kvar mycket kapital i bolaget medan andra tar ut så mycket som möjligt i utdelning eller lön. Här blir det ständigt en avvägning mellan tjänsteinkomst och kapitalinkomst för att få betala så lite skatt som möjligt.

4.3.1.5 Kundfordringar

De osäkra kundfordringarna är företagen i allmänhet villiga att skriva ned. Viljan hänger mycket ihop med att det är lätt att förstå varför man måste göra det. Det är även lätt för revisorerna att kontrollera. Om företaget har bokslut per den sista december så ser man på kundreskontran i december och jämför den med kundreskontran vid revisionstillfället. De allra flesta av de små och medelstora företagen brukar inte vara klara med sina bokslut förrän tidigast i slutet av mars.

4.3.1.6 Periodisering av intäkter och kostnader

De som har en egen ekonomiavdelning, vilket oftast är de medelstora företagen, har mycket god koll på detta. De små företagen däremot, vilka oftast saknar egen ekonomiavdelning, bryr sig oftast inte om att periodisera utan överlåter det till revisorn eller en eventuell redovisningskonsult som tar ut de största posterna för att kunna upprätta en rättvisande bild och få det skattemässigt rätt.

Periodiseringsarbetet är främst en fråga om dokumentation. Företagen har mycket god koll på vilken period varje enskilt inköp härrör till och så vidare. och att sedan sammanställa detta är mest en fråga om tid, något som de flesta företag inte anser sig ha. Så istället använder man sig mycket av föregående års uppgifter som en slags checklista för årets periodiseringar.

4.3.2 Företagens uppfattning om redovisningen

4.3.2.1 Önskar man större skattekoppling?

Revisor C tycker att redovisningsreglerna och skattereglerna i dagsläget är väl harmoniserade och att det är få poster där regelverket inte är likadant. Därför tror revisor C att företagen idag är nöjda med den skattekoppling som finns. Förståelsen för och kunskapen om vilka utgifter som är en kostnad för företaget men inte avdragsgilla

skattemässigt är stor bland företagen. Man har även stor förståelse för varför det skiljer sig åt.

4.3.2.2 Påverkar redovisningsreglerna affärsvärdet?

Generellt sett: nej. Det är lönsamheten som är det viktiga vid investeringsfrågor, problem som dyker upp på vägen ser man till att de löses.

4.3.2.3 Upplever man någon nytta med redovisningen?

Det beror mycket på hur långt företaget har kommit i sin livscykel. Små företag ser ofta redovisningen som något onödigt ont, de är mest intresserade av vad som uppenbarar sig på den nedersta raden. Då man kommer upp en bit i storlek börjar man se nyttan och redovisningen blir en tillgång, man använder sig av efterkalkyler, månadsrapporter och så vidare. Desto större bolag, desto större värde har redovisningen internt.

Intressenter

Många företag har banklån eller checkkredit och för dessa företag är banken den största intressenten och ofta den som är drivande i att få fram en årsredovisning så snart som möjligt. I övrigt är givetvis ägarna och i förlängningen bolagsstämman viktiga intressenter. Även fast ägarna är aktiva kan de vara intresserade, framför allt i de medelstora företagen där det kan vara svårare att själv hålla koll på allt som händer. Vidare så tycker många företag att det är viktigt att kunna presentera en bra årsredovisning för kunder och konkurrenter. Även skattemyndigheten ses som en intressent.

4.3.2.4 Vilka poster använder man för resultatjustering?

Den allra vanligaste posten är pågående arbete. Speciellt om det är ett tillväxtföretag är det lätt att flytta intäkter. Men även garantiavsättningar används ibland för att justera ner resultatet. Ytterligare en möjlighet är att ta ut extra lön, framför allt fungerar det bra i företag som har brutet räkenskapsår eftersom man då genom att ta mindre lön resten av kalenderåret fortfarande får samma årsinkomst privat.

4.3.2.5 Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

I de små företagen har man ofta kompetensen för att klara av de vardagliga rutinerna, men då det kommer till bokslut, värderingsarbete eller frågor såsom generationsplanering saknas kunskapen. De medelstora företagen har ofta egna ekonomiavdelningar som klarar det mesta av redovisningsarbetet själva. Det är också då företagen växt sig lite större som det blir viktigare att kunna saker som arbetsrätt och andra avtalsrättsliga frågor, och dessa frågor uppfattas ofta svårare än de redovisningsmässiga.

4.4 Redovisningskonsult D

4.4.1.1 Immateriella anläggningstillgångar

En del företag har immateriella anläggningstillgångar men det är inte vanligt. De som har lägger upp en avskrivningsplan och följer sedan den, för det mesta brukar företagen skriva

av på fem år. Värdejusteringar utanför avskrivningsplanen är mycket ovanligt, och när det förekommer så brukar det vara på initiativ från företagen.

4.4.1.2 Materiella anläggningstillgångar

Bland de små företagen är det väldigt vanligt att man skriver av allt på fem år. Endast i undantagsfall gör man individuella prövningar och då gäller det nästan alltid en större investering där avskrivningen har stor påverkan på resultatet och därför måste investeringen skrivas av på hela sin ekonomiska livslängd. Det är skattereglerna som styr valet av just fem år som avskrivningstid eftersom man då i normalfallet inte får några överavskrivningar.

De medelstora bolagen har en mer diversifierad avskrivningsplan, det är mycket vanligare att man gör individuella prövningar, även om konsult D har ett flertal medelstora företag som skriver av allt på fem år. Mycket beroende på att konsult D tar betalt per timme och att om man skriver av alla tillgångar lika mycket går det fortare och blir billigare för företaget.

Anläggningsregister

Många företag som kommer som nya kunder till konsult D har väldigt dåliga register, oftast är de obefintliga. Då får konsult D upprätta ett register åt kunden, mest för att det är ett lagkrav och för att hon tycker att det bör finnas. Det är mindre vanligt att företagen själva ber om hjälp med att upprätta ett register. Ofta så tänker företagen inte på registret när någonting händer under året utan det upptäcks oftast av konsulten i samband med bokslutet, som då får uppdatera registret. En del företag undrar varför man måste ha det eftersom de anser att det ändå inte är någon som använder dem.

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

Här följer konsult D skattereglerna mycket strikt även i redovisningen. Den enda skillnaden mellan skattereglerna och redovisningen är att i vissa enstaka fall där inventarierna är av obetydligt värde aktiveras de ändå på grund av den långa ekonomiska livslängden.

Leasing

Konsult D har haft något bolag som redovisade finansiell leasing, i övrigt är det bara operationell. Det beror mest på att avtalen är av den karaktären och att man ute i företagen inte har någon annan kunskap än att man skall ta kostnaden direkt. Konsult D granskar alla leasingavtal och för det mesta är de operationella. Skulle de inte vara det ändrar hon i redovisningen så att den blir korrekt. Det bryr sig inte företagen så mycket om, så länge det inte påverkar deras affärsverksamhet.

4.4.1.3 Varulager

Vissa företag har mycket god koll på sitt varulager, andra har i princip ingen kontroll alls. En del inventerar löpande och för andra kommer saldout som en överraskning vid bokslutet. Det går inte att göra någon åtskillnad mellan olika storlekar på företagen utan det handlar mer om ledningens intresse. Trots detta är de allra flesta nyfikna på sitt lagersaldo och förstår att det kan finnas en affärsmässig nytta med att veta det.

Företagen tycker det är jättekrångligt att värdera, man överlåter med varm hand detta till konsulten. En del har till och med svårt att förstå värderingen i efterhand, och en del av dessa bryr sig inte ens om att försöka förstå eftersom man tycker det är någon form av redovisningsmässig finess som inte påverkar deras verksamhet.

Pågående arbete

Företagen kommer med underlag till posten som sedan granskas av konsult D. Många företag har bra koll på hur mycket de lagt ner på grund av att de måste hålla koll på sina projekt för att kunna driva verksamheten rationellt. De som inte använder någon form av färdig projektredovisning använder sig av Excel. Att ta fram färdiga Excelblad kan de få hjälp med av konsult D. Konsult D tror inte att man försöker använda den här posten för att justera resultatet.

4.4.1.4 Finansiella tillgångar

Det är ganska ovanligt förekommande, och i de fall det förekommer är det nästan uteslutande omsättningstillgångar. Det är bara företag med överlikviditet som har placerat pengar, konsult D har inga företag som samtidigt har banklån och placerat i finansiella tillgångar.

4.4.1.5 Kundfordringar

Företagen är väldigt duktiga på att jaga sina fordringar och har väldigt god kunskap om hur man gör för att få betalt när en fordran förfaller och den ej är betald. Däremot är det sällsynt att företagen gör bedömningar om hur mycket de kommer få betalt, och ännu mer sällsynt att de tar initiativ till en nedskrivning av värdet i bokföringen. Det är något som konsult D får påpeka och då är det inga problem utan företagen förstår att det måste göras och varför det görs.

4.4.1.6 Periodisering av intäkter och kostnader

Företagen har god förståelse för att man måste periodisera, många tycker att det är enkelt att förstå. Däremot tycker man att det är ganska krångligt, förmodligen är det en förutfattad mening som lever kvar eftersom man aldrig satt sig in i det. Periodiseringar i samband med bokslut är en typisk sak som man anlitar konsulten för. När konsult D frågar om någon specifik faktura brukar företagen ha väldigt god koll på vilken period den hör till. I förekommande fall brukar man även veta hur mycket av fakturan som bör ligga på respektive år.

En post som vissa företag kan ha svårt med är advokatkostnader i samband med tvister, där man måste ta med upplupna kostnader trots att det ännu inte är fakturerat samt att det inte är säkert att man ska betala advokatkostnaden. Om man vinner skall ju motparten stå för alla kostnader och eftersom företagen oftast inte väljer att processa om man inte vore säker på att vinna så kan ett visst motstånd mot att ta upp kostnaden förekomma.

4.4.2 Företagens uppfattning om redovisningen

4.4.2.1 Önskar man större skattekoppling?

Nej det har man nog inte tänkt på, för det mesta har man inga problem att hålla isär redovisningsregler och skatteregler.

4.4.2.2 Påverkar redovisningsreglerna affärsvärdet?

Eftersom konsult D:s kunder inte själva behöver tänka på redovisningen eftersom hon hjälper till med det tror hon inte att det har någon påverkan. Möjligtvis att det kunde ha viss påverkan om konsult D påpekar någonting.

4.4.2.3 Upplever man någon nytta med redovisningen?

En del är intresserade av att få löpande information om den ekonomiska ställningen i företaget men de flesta av konsult D:s kunder är bara intresserade av att uppfylla lagens krav.

Intressenter

För de som har banklån är banken den allra största intressenten. Givetvis är även aktieägarna intresserade av den externa redovisningen men i de allra flesta företag är ägarna involverade i verksamheten och behöver därför inte ta del av den externa redovisningen.

4.4.2.4 Vilka poster använder man för resultatjustering?

Alla företag vill betala lite skatt, men man använder sig bara av helt lagliga alternativ såsom extra pensionsinbetalningar och periodiseringsfonder. Konsult D tror inte att man försöker att påverka resultatet genom att till exempel ta till i under/överkant när man värderar olika poster i balansräkningen utan att man försöker vara helt sanningsenlig vid de värderingarna. Man har inte så stor uppfinningsrikedom i företagen utan konsult D brukar komma med förslag.

4.4.2.5 Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

De medelstora har ofta egen kompetens för den löpande bokföringen, men det finns medelstora företag som vill ha hjälp med allt också. Mycket beror det på mängden papper som skall hanteras, dels när det gäller bokföringen men även när det gäller saker som till exempel anställningsfrågor. För ett företag med lite pappersarbete kan det vara lönsamt att anlita en konsult istället för att skaffa egen kompetens.

4.5 Redovisningskonsult E

4.5.1.1 Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar finns i vissa företag, men bland de små är det väldigt ovanligt. För det mesta handlar det om patent och aktiverade utvecklingskostnader.

Lagstiftningen bestämmer hur värderingen skall ske och den försöker man följa, Konsult E menar att lagen är ganska strikt och att det inte finns så mycket utrymme för egna ståndpunkter.

Det går inte att ge ett generellt svar på hur mycket man vill aktivera utan det beror på företagets situation. Företagen tror ofta mer på sina idéer än vad som kanske är befogat och vill därmed aktivera ganska mycket. Samtidigt så beror andelen som man vill aktivera till viss del även på årets förväntade resultat, ägarledda företag som går med vinst vill oftast ha en så liten skattekostnad som möjligt och då kostnadsför man gärna. Men är det ett företag som investerar kraftigt och är i ett utvecklingsstadium så går man ändå med förlust och då spelar resultatet inte så stor roll, kanske att man vill aktivera lite mer för att ha mer att skriva av på när det går med vinst framöver.

4.5.1.2 Materiella anläggningstillgångar

De små företagen vill ofta aktivera allt, framför allt för att man tror att det är så man ska göra. Till exempel det nyinköpta skrivbordet för 1800 kronor som man tror sig använda i 25 år och som man därför vill skriva av på 25 år. I realiteten så blir avskrivningstiden nästan uteslutande fem år rakt av, ofta initierat av redovisningskonsulten.

De medelstora företagen har ofta en egen ekonomifunktion och i och med det bättre kunskap. Här är trenden annorlunda, ofta gör man direktavskrivningar även på tillgångar över 5000 kronor. Men direktavskrivningarna är ofta genomtänkta och företagen har bra motiveringar till varför de valt att göra dem. Man har även en mer differentierad avskrivningsplan i övrigt.

Anläggningsregister

I de små företagen är det ofta någon utomstående som upprättar anläggningsregistret, vilket leder till att man inte har så bra koll på vad som står i det. De medelstora har bättre kontroll över sitt register, men även här är det många som glömmer att uppdatera. Många företag bryr sig inte om vad som står i registret, det är mest något man måste ha.

De flesta har bra koll på vad man köpt in under året, men det som är utslitet, uttjänt eller sålt glömmer man ofta bort att ta bort från registret.

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

Det har nyligen kommit nya gränser för vad som kan anses vara obetydligt värde och här är det många företag som inte är uppdaterade på vad som gäller. Man ligger kvar på de gamla gränserna av ren okunskap. För de företag som även låter konsulten utföra det löpande arbetet är detta inget problem.

Leasing

De allra flesta har väldigt dålig kunskap om hur man redovisar dessa, såväl företag som banker som leasingföretag som redovisningskonsulter. En del känner till att det finns olika former av leasing och försöker anpassa sig därefter, men det är inte ovanligt att man kallar leasingen för operationell i avtalet men att det egentligen är finansiell om man tittar på innehållet i avtalet. En del företag tar enbart upp det som en kostnad medan andra försöker att aktivera en del och så vidare vilket kan leda till att man har anläggningstillgångar i

balansräkningen som man aldrig ägt och som man inte förfogar över längre. Även motsatsen förekommer.

Leasing har blivit alltmer populärt, vilket konsult E tror beror på de ändrade förmånsbestämmelserna. De ändrade reglerna gör bankerna mindre villiga att låna ut pengar på traditionellt sätt. Samtidigt försöker de hitta nya sätt att tjäna pengar på, till exempel genom att erbjuda leasing. När företagen skall investera är det många leverantörer som förordar leasing, ett erbjudande som många företag då följaktligen nappar på.

Det är framför allt i de små företagen som leasing blivit populärare, de medelstora företagen är duktigare på att göra ordentliga investeringskalkyler. Bland de medelstora företag som gör investeringskalkyler förekommer leasing som finansieringsalternativ i mycket mindre omfattning än i andra små och medelstora företag. Samtidigt så ser en del små och medelstora företag leasing som ett sätt att minska rörelserisken och är därmed beredda att betala lite mer för leasing jämfört med andra finansieringsformer.

4.5.1.3 Varulager

Det är enkelt att inventera, däremot är det väldigt svårt att värdera. För att värdera ett varulager krävs mycket kunskap om branschen, till exempel så måste man veta vad som går att sälja till fullpris och vad som måste reas ut. Ett annat problem med värdering är att veta vad som blir dyrare och mer exklusivt ju mer tiden går och vad som blir mer svårsålt och kanske rent fysiskt för gammalt. Till viss del kan värderingen av lagret bero på resultatet, har man redan ett dåligt resultat bär det för många företag emot att sänka värdet på lagret.

När det gäller uppgifter såsom inköspriser med mera så har de medelstora företagen ofta dataprogram där man hanterar all information som hör ihop med varulagret. De små företagen har ofta allt på papper, oftast har man inte ens samlat inköspriserna på ett och samma ställe utan den som vill ha informationen får leta bland leverantörsfakturorna och då blir det genast besvärligare. Det är även krav på att det skall finnas dokumentation om hur man gör sin inventering, detta saknas dock hos många små företag.

Pågående arbete

Företagen har ofta god koll på hur de olika projekten går, skillnaden mellan de små och medelstora är att företagaren i de små företagen ofta har allt i huvudet medan de medelstora företagen använder sig av projektredovisning. Dock så har man kunnat skönja en ökning utav små företag som använder sig av ett projektredovisningssystem.

De bolag som går ovanligt bra eller dåligt kan försöka justera resultatet med hjälp av den här posten, men det syns ofta rätt så tydligt för revisorn. Företag med normalt resultat är ofta nöjda med det och försöker istället att vara så ärliga som möjligt.

4.5.1.4 Finansiella tillgångar

De små företagens ledare agerar ofta som privatpersoner i företaget, istället för att ta ut pengarna och placera dem själva låter man företaget göra det. Det vill säga man placerar pengarna som man själv skulle ha placerat sina egna. De större företagen har ofta en mer långsiktig planering och placerar företagets överlikvid snarare än "ägarnas pengar".

Ägarna till dessa företag är mycket bättre på att ta ut ordentlig lön, styrelsearvode med mera.

Det har varit väldigt populärt att placera pengar i olika former av fonder, noterade aktier med mera. Men efter den senaste tidens börsnedgång där många företag förlorade mycket pengar har populariteten sjunkit markant. De små företagen har inte alltid haft reglerna för förlustavdrag klara för sig, att förlusten inte är avdragsgill kommer som en stor överraskning för många.

Många tycker att det är krångligt att redovisa sina tillgångar. För det allra mesta rör det sig om omsättningstillgångar, även om del efter att ha försökt förstå reglerna redovisar det som anläggningstillgångar.

4.5.1.5 Kundfordringar

Att ha god kontroll över sina kundfordringar är att ha god kontroll över sitt företag. I alla fall är det så många uppfattar det. Inom ett flertal branscher är det hög "status" att ha kontroll över dem och från bankens sida är det nästan ett krav. Däremot så kan det brista en del i redovisningen av de osäkra kundfordringarna hos de små företagen, ofta gör man en engångsjustering i samband med bokslutet.

Dokumentationen angående de osäkra kundfordringarna har blivit mycket bättre, även bland de små företagen. Framför allt för att inkassoföretagen har blivit för dyra att anlita och att man istället går direkt till kronofogden och då krävs det att man har "bevisen" ordentligt ordnade.

4.5.1.6 Periodisering av intäkter och kostnader

De små företagen har väldigt bra koll, de tar upp i princip allt, även om det bara rör sig om någon hundralapp. Anledningen är att periodisering är hyfsat lätt att förstå och därför blir det lättare för företagen att följa den och göra rätt.

De medelstora företagen utelämnar, helt naturligt, poster av obetydlig karaktär. Beroende på vilken erfarenhet den som sköter periodiseringen har är poster av obetydlig karaktär olika stora. Är erfarenheten från större företag kan poster på till exempel 10 000 kronor inte vara värda att bry sig om medan om erfarenheten är från små företag kan poster på 500 kronor vara värda att periodisera.

4.5.2 Företagens uppfattning om redovisningen

4.5.2.1 Önskar man större skattekoppling?

Konsult E tror inte att man funderar på detta överhuvudtaget ute i företagen, men hon tycker att man har god koll på vilka utgifter som är avdragsgilla och vilka som inte är det. Är det så att de blir osäkra så brukar de fråga någon som vet, till exempel konsult E

4.5.2.2 Påverkar redovisningsreglerna affärsvälen?

Nej

4.5.2.3 Upplever man någon nytta med redovisningen?

Många små ser inte nyttan med den utan ser den som ett tvång som bara kostar tid och pengar. De lite större använder ofta redovisningen för att hålla koll på det ekonomiska läget i företaget, till exempel genom att fortlöpande plocka ut olika former av rapporter. En del av de små företagen försöker använda sig av redovisningen, men då brukar det sluta med att man har alldeles för mycket konton så att det blir rörigt och svårt att veta vilket man skall använda för en specifik utgift.

Intressenter

Vilka intressenter man har är väldigt beroende på hur man har finansierat sin verksamhet. Normalt sett är de största intressenterna banken och leasegivare. Många av de riktigt små företagen har god kassa och därför inga lån, vilket medför att den enda intressenten är ägaren, och han jobbar oftast i företaget. Skatteverket ser man inte som en intressent.

4.5.2.4 Vilka poster använder man för resultatjustering?

Konsult E tror inte att man försöker påverka resultatet åt något håll, de flesta bryr sig inte så mycket, utan istället är det konsulten som använder sig av de fullt lagliga alternativen för att minska det redovisningsmässiga resultatet.

4.5.2.5 Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

I de små företagen bryr man sig inte om sin redovisning, det är mest någonting som man måste göra för att man måste. I de medelstora företagen är det mycket vanligare att man förstår nyttan med redovisningen och faktiskt tycker att den tillför någonting.

4.6 Redovisningskonsult F

4.6.1.1 Immateriella anläggningstillgångar

En del företag har goodwill, i övrigt är det väldigt ovanligt. För ett par år sedan var det vanligare att företagen ville aktivera mera än man vill idag, delvis kan det bero på att man idag är mycket mer restriktiv från revisorns sida.

I princip är det enkelt att värdera och sen skriva av enligt plan, men ibland kan en diskussion uppstå om huruvida en nerskrivning vore aktuell. När företagen inser att en sådan nedskrivning endast påverkar det redovisade resultat och inte det skattemässiga uppstår ofta en viss motvilja.

4.6.1.2 Materiella anläggningstillgångar

Största diskussionen handlar om datorer och andra korttidsinventarier, främst beroende på att man vill försöka göra sina bedömningar utifrån det förväntade resultatet. När man förväntar sig ett bra resultat vill man göra mycket direktavskrivningar och vice versa.

En sak som många upplever som väldigt komplicerad är överavskrivningar. Man vet varken hur det fungerar, hur man räknar fram dem eller ens vad det egentligen är för något. De flesta uppskattar när avskrivningar enligt plan och skattemässiga avskrivningar är lika stora och många vill därför skriva av allt på fem år.

Anläggningsregister

Dessa produceras nästan alltid av konsult F, ofta så finns det inget register när företagen kommer som nya kunder utan man får helt enkelt upprätta dem. Många av företagen upplever dock en viss nytta med dessa register, framför allt för att de är enkla att förstå. Vad det gäller utrangerade tillgångar är företagen inte lika snabba på att plocka bort dem utan det gör man först efter att konsult F ställt frågan. Oftast beror det på att man inte tänker på sådana saker när man åker till tippen.

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

Man följer ofta skattereglerna för att ha något att gå på, och för att slippa bokslutsdispositioner.

Leasing

Varken konsult F eller hennes kunder har reflekterat över huruvida det är operationell eller finansiell leasing, alla deras kunder tar allt via resultaträkningen som kostnader. Givetvis med periodiseringar vid bokslut.

Den leasing som är absolut mest förekommande är leasing av bilar, även om det förekommer att man leasar andra saker också. Det finns en del företag som till exempel leasar kontorsinredning, kopiatorer, datorer med mera.

4.6.1.3 Varulager

De av konsult F:s kunder som har varulager har bra koll på vad man har i lagret. Många av dem anser att de måste veta vad som finns i lager för att kunna driva sin verksamhet på ett rationellt sätt. Att sälja något som man tror sig ha men sedan inte kan leverera inger inget bra förtroende hos företagets kunder.

Att ta fram anskaffningsvärdet är inte speciellt ansträngande. Däremot kan det vara väldigt svårt att ta fram ett verkligt värde, framför allt på varor som legat länge i lager. Företagen tror ofta på sina produkter och är ovilliga att skriva ner värdet på hyllvärmare.

Pågående arbete

Det som många företag borde ha bättre koll på, enligt konsult F, är hur mycket tid de lägger ner i ett uppdrag. Många vet inte hur mycket tid de lagt ner och därmed blir posten pågående arbete väldigt svår att ta fram. Det är även svårt att värdera den tid som lagts ner, ofta får man ta lönekostnad plus en schabloniserad administrationskostnad.

Posten används ofta som en resultatjusteringspost, ofta för att minska årets skattekostnad men om året i övrigt är ett dåligt år kan viljan finnas att justera åt andra hållet också. Det är oftast företagen själva som tar fram dessa siffror och presenterar en summa som kan vara svår att kontrollera, både för redovisningskonsulten och för revisorn.

4.6.1.4 Finansiella tillgångar

Många ägarledda företag som gjort vinster tidigare år låter kapitalet stanna i företaget, och då får man ofta en väldigt stor kassa till slut. Denna kassa försöker man då placera för att få in lite ränta på de pengar som man ändå inte använder. Främsta anledningen till att man låter företaget placera pengarna framför att ta ut det och placera det privat är skattemässig.

Sen så är många företagare väldigt måna om sina företag och vill att de skall överleva och då kan det vara bra med lite extra pengar om det skulle behövas någon gång.

De ägarledda företagen placerar nästan alltid sina pengar som om de vore privatpersoner. För ett par år sedan var det väldigt vanligt att företag köpte noterade aktier men de senaste årens nedgång på börsen har fått många att dra öronen åt sig. Många företag har förlorat betydande kapital, förluster som inte ens är avdragsgilla. Idag är räntefonder det populäraste placeringsalternativet.

4.6.1.5 Kundfordringar

Många företag vill ha så stora kundfordringar som möjligt för att det ska se bra ut i andras ögon, såväl banker som konkurrenter. De är därför inte jättepigga på att skriva ner värdet på fordringen, även om man förstår att man bör göra det med fordringar som man vet att man inte kommer få fullt betalt för. Problemet är att företagen ofta tror man även att man skall få fullt betalt även om skulden är gammal, något som varken konsult F eller revisorerna accepterar.

4.6.1.6 Periodisering av intäkter och kostnader

Företagen har inte så bra koll på detta, man går mycket på ankomstdatum på fakturan eller dylikt och periodiserar väldigt lite. Konsult F tycker att det är förvånansvärt många som gör fel här, även bland högutbildade och ekonomer. Oftast får konsult F göra periodiseringarna åt företagen och då hon inte besitter samma kunskap om vad som hänt i företaget så blir periodiseringarna inte lika tillförlitliga. Konsult F får då försöka fråga företagen men ibland kan det vara svårt att få fram den information som behövs. Allt detta leder till att endast betydande värden periodiseras.

4.6.2 Företagens uppfattning om redovisningen

4.6.2.1 Önskar man större skattekoppling?

Konsult F vet ej om man önskar det, men hon tror att det skulle underlätta för förståelsen av reglerna i vissa företag. Många har svårt att hålla isär skattereglerna och redovisningsreglerna samtidigt som man vet om att ett företag kan ha utgifter som inte är avdragsgilla. Men det är nästan inga företag som förstår effekterna skillnaderna har på det redovisade och det skattemässiga resultatet.

4.6.2.2 Påverkar redovisningsreglerna affärsvärdet?

Nej, många är inte medvetna om redovisningsreglerna när man gör sina affärer och påverkas därför inte. De flesta har inte så komplicerade affärer så frågan blir aldrig aktuell.

4.6.2.3 Upplever man någon nytta med redovisningen?

De som är engagerade får nytta av redovisningen, det är även de som upplever nyttan med den. Övriga ser den mest bara som en börda som kostar pengar.

Intressenter

De intressenter som företagen har är framför allt banker, men även vissa större kunder som till exempel kommuner och landsting. Även konkurrenter ses av en del företag som intressenter av årsredovisningen, och där är det väldigt viktigt att framstå väl. Skattemyndigheten ses inte som en intressent.

Många av tjänsteföretagen behöver inte ta lån eftersom verksamheten främst investerar i medarbetare, vilket inte är så dyrt. Däremot har man ofta en checkkredit som extra säkerhet ifall likviditeten skulle göra en tillfällig dipp neråt. De som har lager med mera är i en annan sits då detta kräver mer kapital.

4.6.2.4 Vilka poster använder man för resultatjustering?

Många företag har en bild av att man kan manipulera bokföringen som man vill för att justera resultatet, men i de mindre företagen finns ofta inte mycket att göra. Pågående arbete är dock en sådan post och när man väl hittar sådana poster används de flitigt.

Vissa företag använder sig av posten semesterlöneskulder för att justera resultatet. Det man gör är att man bokar upp en semesterlöneskuld på företagsledaren (ägaren) vid bokslutet, fast man med stor säkerhet vet att man inte kommer att betala ut någon semesterlön.

4.6.2.5 Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

Den stora skillnaden ligger inte mellan små och medelstora bolag utan mellan bolag med eller utan egen kompetens inom området. Även om det är mycket vanligare att man har egen kompetens i de medelstora företagen så är det inte alltid så. Att man väljer att köpa tjänsten istället behöver inte alls vara något negativt utan kan vara positivt eftersom man får tillgång till kompetens som man annars inte skulle ha.

5. Analys

I analysen sammanställs intervju svaren vilka sedan jämförs med den teoretiska referensramen.

5.1.1 Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar förekommer mycket sparsamt bland de små företagen och är något mer förekommande bland de medelstora. Det vanligaste är att man skriver av allt på fem år utan att egentligen fundera så mycket mer på värderingen. Upp- och nedskrivningar görs endast om något speciellt inträffat.

Hur mycket eget arbete/utvecklingskostnader som företagen vill aktivera och hur mycket de vill kostnadsföra beror till viss del på resultatet, bra år tar man gärna lite extra kostnader. Samtidigt så vill man göra rätt och redovisa som man bör, och då kan det istället bli tvärtom. Det vill säga, eftersom företagen tror på sina produkter (annars skulle man inte satsa på dem) och är övertygade om att de skall få framtida ekonomiska fördelar av dem kan de ibland aktivera för mycket. Hur mycket som bör aktiveras är en svår fråga som inte går att ge något specifikt svar på.

Enligt lagstiftningen skall man aktivera det som förväntas ge framtida ekonomiska fördelar, problemet är bara att bestämma vad det är. Om man redan visste det så skulle man ju aldrig satsa på någonting olönsamt. De som borde ha bäst kunskap om detta är företagen, men de tror å andra sidan väldigt mycket på sina produkter. Flera av respondenterna tycker att lagen är ganska strikt på detta område, och hänvisar till att det i RR 15 tydligt framgår hur man ska bedöma posten. Bland annat påpekar revisor C att om en framtida nytta inte med rimlighet kan styrkas leder detta till en anmärkning eller oren revisionsberättelse.

Immateriella tillgångar skall skrivas av på max fem år, om inte längre tid kan styrkas. Fem år är även den tid som företagen idag regelmässigt skriver av på.

5.1.2 Materiella anläggningstillgångar

Detta är en post som finns i alla företag oavsett storlek och som företagen har lätt att förstå. Den enda problematiken som kan uppstå är vissa meningsskiljaktigheter om vad som skall kostnadsföras och vad som skall aktiveras. Enligt konsult F beror det till viss del på det förväntade resultatet, och enligt konsult E beror det på storleken på företaget. Små företag vill ofta aktivera mycket, även obetydliga summor, medan medelstora vill kostnadsföra så mycket som möjligt.

När det gäller värdering så lägger man upp en avskrivningsplan vid inköp och den följer man, upp- och nedskrivningar är mycket ovanliga. I små företag antar man nästan alltid att allt har en ekonomisk livslängd på fem år, detta för att underlätta avskrivningsarbetet. I de medelstora företagen har man en mer differentierad avskrivningsplan, enligt revisor B beror det på att ju mer kunskap man har desto mer tenderar avskrivningstiderna att variera. Enligt konsult D så skrivs större investeringar som har en stor inverkan på resultatet av på hela sin ekonomiska livslängd oavsett företagsstorlek.

Här kan man se en skillnad mellan hur företagen gör och lagstiftningen. Lagen anger att för varje investering som aktiveras skall man lägga upp en individuell avskrivningsplan, som då skall spegla den förväntade ekonomiska livslängden. Samtidigt så kan det ju faktiskt

inträffa att alla inventarier har en livslängd på just fem år. Använder man sig av kompletteringsregeln får man då inga överavskrivningar, vilket man annars får när den redovisningsmässiga och den skattemässiga avskrivningen skiljer sig åt. Enligt konsult F så anser företagen att överavskrivningar är krångligt och något som är mycket svårt att förstå.

Anläggningsregister

Anläggningsregister är någonting som företagen varit dåliga på att upprätta och underhålla, framför allt de små, samtidigt som såväl redovisningskonsulter som revisorer numer påpekar för företagen att detta är nödvändigt. De företag som respondenterna kommer i kontakt med har idag anläggningsregister. Efter att någon påpekat nyttan med ett register ändrar en del företag inställning och blir positivt inställda.

När det gäller uppdatering av registret brister det ofta hos företagen, man tänker helt enkelt inte på sådana saker när man åker till tippen. Bland de medelstora företagen är det vanligare att man sköter sina register, enligt revisor C är det för att man ofta har mer inventarier och för att ha god kontroll krävs ett register.

Ett anläggningsregister skall finnas i alla bolag som är skyldiga att upprätta en årsredovisning eller ett årsbokslut. Det verkar som om de flesta företag numer har ett giltigt register, samtidigt som en del inte förstår varför eftersom det aldrig är någon som tittar i dem, enligt konsult D. Vad gäller krav på underhåll av registret, vad som ska utrangeras och så vidare, efterlevs inte detta av alla företag. Det är främst de små företagen som slarvar med detta, här ska man dock ha i åtanke att företag med få anläggningstillgångar inte är skyldiga att upprätta anläggningsregister.

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

I de små och medelstora företagen använder man sig av skattereglerna när man skall avgöra om en inventarie skall aktiveras eller kostnadsföras. Anledningen till detta är enligt revisor A och konsult F att man vill slippa bokslutsdispositioner. En annan orsak som anger varför man följer skattereglerna uppges av revisor A som menar att man kostnadsför på grund av att det blir för plottrigt med mycket småbelopp i inventarielistan. I och med den nya beloppsgränsen på 5000 kronor upplever många företag att gränsen är rimlig även i redovisningen, även om det fortfarande finns de företag som inte uppfattat den nya gränsen utan baserar sina bedömningar på gamla bestämmelser.

Det är även förenligt med god redovisningssed att följa skattereglerna i redovisningen. Vissa företag verkar sträcka lite på gränserna ibland, en inventarie som egentligen har en livslängd på fyra år antas nästan alltid ha en livslängd på tre år. Sätillvida man inte har ett dåligt resultat innevarande år och önskar öka detta.

Ett område som varit omdiskuterat den senaste tiden är datorer. Enligt skattereglerna är det ett eller fem år som gäller men revisor A anser att tre år borde vara mest rimligt för de flesta företag. Detta problem är störst i riktigt små företag där valet av avskrivningstid har stor påverkan på resultatet.

Leasing

När det gäller redovisning av leasing så kostnadsför de allra flesta direkt, det vill säga man redovisar som operationell leasing. Däremot är det inte säkert att alla som gör det egentligen skulle göra det, i vissa fall kallar man det för operationell men om man tittar på avtalsinnehållet så är det egentligen finansiell leasing. Bland de små företagen finns oftast

ingen kunskap om att det finns olika former av leasing och att man skall hantera den olika medan de medelstora oftare har den kunskapen. De som vet om att det finns olika former försöker ofta teckna operationella avtal. Huruvida leasgivarna är kunniga inom området råder det också delade meningar om, en del anser att de har god kunskap medan andra anser att de inte har någon kunskap alls.

I företag med begränsade resurser och få intressenter, vilket ofta är fallet i de små och medelstora företagen, skall all leasing enligt BFN:s allmänna råd redovisas som operationell. Det verkar som om företagen inte känner till detta allmänna råd, till exempel försöker enligt konsult E en del medelstora företag att redovisa sin leasing på en rad ej korrekta sätt. Trots att kunskapen om redovisning av leasing är mycket låg så lyckas de flesta ändå på ett korrekt sätt redovisa kostnaden, helt enkelt eftersom det är det som faller sig mest naturligt för dem och det är det enda sätt de känner till.

Leasing har blivit vanligare på senare tid och tros bli ännu vanligare framöver. Främst är det två orsaker som pekas ut som grund för påståendet. Dels tror både revisor A och konsult E att de ändrade förmånsbestämmelserna som innebär att bankerna numer inte har förtur vid konkurs medför att man söker andra former att låna ut pengar på än traditionella banklån, till exempel leasing. Den andra orsaken som konsult E pekar ut är att när företagen kontaktar sina leverantörer för att investera framhåller dessa leasing som ett bra finansieringsalternativ.

5.1.3 Varulager

Företagen har bra koll på vad som finns i deras varulager, de ser även ett egenintresse i att veta vad som finns och inte finns där. Den nya revisionsstandarden som bland annat innebär ökad närvaro av revisorn vid inventeringar ifrågasätts av vissa. Framför allt är det småföretagen som ifrågasätter de ökade kostnaderna eftersom det är de som, enligt revisor B, har den största ökningen av revisionskostnader i förhållande till omsättningen. Arbetet med att inventera ses inte som något krångligt, däremot upplevs värderingsarbetet som mycket svårt.

Det finns särskilda krav på att det skall finnas dokumentation om hur man gör sin inventering, detta är dock något som enligt konsult E saknas i många småföretag. Enligt lag skall varulagret tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet, det som upplevs som svårast av dessa är att ta fram är det verkliga värdet. För att kunna bestämma detta krävs det enligt konsult E en god kunskap om branschen och en bra uppfattning om värdet på varor som legat länge i lagret.

Inkuransavdrag får enligt skattereglerna göras med 3 procent per år men något som de flesta inte känner till är att man får göra större avdrag om man kan motivera det. Det uppkommer ofta en diskussion mellan revisor och kund hur man ska behandla de så kallade hyllvärmarna, med hur mycket man ska skriva ner dem och så vidare. Här är problemet att företagen ofta är "hemmablinda" och tror sig få ut mer än det verkliga värdet, vilket förmodligen är mindre än anskaffningsvärdet. Ett annat problem som företagen upplever är huruvida man ska värdera lagret efter FIFO eller någon slags genomsnittsmetod. Ibland händer det, enligt revisor A, att företagets lagerhanteringssystem inte klarar av att hantera beräkningen av FIFO, eller så är dokumentationen inte tillräcklig, vilket konsult E uppger är relativt vanligt. I dessa fall använder man sig då av någon slags genomsnittsmetod.

Generellt sett är det svårt att se om det föreligger någon skillnad mellan små och medelstora företag vad gäller beräkning och värdering av lager. Inom båda kategorierna upplevs beräkningen som lätt och värderingen som svår. Konsult D nämner bland annat att hon inte kan göra någon åtskillnad utifrån storlek, utan det är ledningens intresse som styr hur redovisningen ser ut.

Pågående arbete

Pågående arbete upplevs av företagen som en av de mest svårvärderade och krångligaste posterna att redovisa. Många av företagen, framförallt de små, saknar någon form av projektredovisning och då blir det än svårare att ta fram rätt siffror. Att det finns olika regler för hur man ska redovisa pågående arbete är också en bidragande orsak till varför posten uppfattas som krånglig. Desto större företagen blir desto bättre koll har de på dokumentationen. Nyttan av att ha bra projektredovisning är något som revisorerna försöker framhäva i samband med bokslutet, men som Revisor A sammanfattar det: De som det inte går så bra för är de som är i störst behov av bra projektredovisning för att beräkna lönsamheten i projekten, men de anser sig inte ha råd att investera i detta.

I de medelstora företagen har man ofta lite större projekt som sträcker sig över en längre period, och det är främst de som använder sig av successiv vinstavräkning. Detta är något som uppges av revisor C och han menar också att det inte finns några krav på de juridiska enheterna att använda sig av successiv vinstavräkning, men att de företag som har projekt över en lång period kan visa upp en mer rättvisande bild då de använder sig av denna metod. I och med användandet av denna metod ställer regelverket krav på en tillfredsställande dokumentation för att kunna göra mer rimliga bedömningar.

Enligt flera av respondenterna är det här en av de mest frekvent använda posterna för att styra resultatet mellan olika perioder. En felaktig värdering kan vara svår att upptäcka för revisorn, speciellt då det handlar om ovanliga projekt där inga jämförbara projekt finns att tillgå.

5.1.4 Finansiella tillgångar

De klart vanligast förekommande finansiella tillgångarna är omsättningstillgångar, oftast i form av börsnoterade aktier, obligationer eller räntefonder. De pengar som satsas i dessa tillgångar kommer från en överlikvid kassa. Placeringarna har efter de senaste årens börsnedgång blivit försiktigare, och det har brustit i kunskapen om konsekvenserna av att placera som företagare eller privatperson. Här tycker revisor A att bankerna inte har tagit tillräckligt ansvar att informera sina kunder.

Det finns en generell bild av hur små respektive medelstora företag placerar sina pengar. De placeringar som görs av de små företagen görs med samma tanke som om de vore privatpersoner, det vill säga istället för att ta ut pengarna ur firman placerar man dem i företagets namn. Enligt konsult E ligger skillnaden i att de medelstora företagens ägare ofta tar ut en högre lön, och de pengar man placerar är för företagets bästa.

Det är först i de lite större företagen som man investerar i finansiella anläggningstillgångar, det vill säga långfristiga placeringar i till exempel dotterbolag. Något som respondenterna framhäver som svårupplevt bland företagen är värderingen av tillgångarna, detta gäller både de finansiella omsättnings- och anläggningstillgångarna. Enligt lag får tillgångarna

inte skrivs upp men ska nedskrivningsprövas och detta är något som företagen ofta behöver extern hjälp med. Även åtskillnaden mellan anläggnings- och omsättningstillgång är något som upplevs som krångligt, man tycker det är en snäv gränsdragning mellan kort- och långsiktiga investeringar. Ibland ifrågasätter man varför de båda behöver skiljas på i bokslutet, då de som revisor B uttryckte sig ändå ligger på tillgångssidan.

5.1.5 Kundfordringar

Inom detta område ger respondenterna en ganska enhetlig syn på hur de uppfattar företagets relation till kundfordringar. Posten upplevs av företagen som en av de viktigaste och är något de har mycket god kontroll över. Även dokumentationen angående de osäkra kundfordringarna är något som konsult E upplever blivit bättre. Generellt är de bra på att hålla reda på när en fordran förfallit, men det verkar som om företagen alltid har en tro på att få in sina pengar och skriver sällan ner fordran förrän vid bokslutet och efter anmodan från revisorn. Detta gäller framför allt de små företagen, och de har ibland svårt att acceptera revisorns begäran om nedskrivning. En något annorlunda syn råder i de medelstora företagen där vissa har givna rutiner för hur osäkra kundfordringar ska behandlas.

Enligt lag ska bedömning göras vid bokslutet om en tillgång minskat i värde. Detta är något som görs i företagen, men inte på eget initiativ utan först efter uppmaningar från revisorn. Såsom revisor A förklarar är det inga svårigheter för denne att se om en fordran inte är betald, exempelvis om företaget har bokslut per den sista december så ser man på kundreskontran i december och jämför den med kundreskontran vid revisionstillfället. Det svåra är istället att bestämma hur mycket som ska skrivas ner.

5.1.6 Periodisering av intäkter och kostnader

Vad gäller periodisering finns det en del meningsskiljaktigheter mellan respondenterna. Vissa anser att företagen tycker att det är något som är mycket lätt att göra medan andra hävdar att det är ett typiskt uppdrag för redovisningskonsulten. De företag som har egen ekonomiavdelning, vilket främst finns i de medelstora företagen, är de som oftast sköter hela periodiseringsarbetet själva. Gemensamt för både de som gör arbetet själva och de som anlitar extern hjälp är att företagen har tämligen lätt för att förstå varför periodiseringarna måste göras. Företagen tar hjälp av föregående års bokslut som en checklista för årets periodiseringar i de fall de är osäkra på i vilken period deras intäkter och kostnader ska redovisas.

Det är väldigt få företag, bara vissa medelstora, som gör periodiseringar månads- eller kvartalsvis under året. De allra flesta, både små och medelstora periodiserar endast i samband med bokslutet. I årsredovisningslagen står det att de intäkter och kostnader som är hänförliga till räkenskapsåret skall tas med oavsett tidpunkt för betalning. Vissa poster vållar dock större problem än andra, exempel på sådant som kan vara svårt att periodisera är förskottsbetalningar och advokatkostnader. Det storleksmässiga beloppet som gäller för periodiseringar är relaterat till storleken på företaget. De små företagen som gör periodiseringarna själva går ibland ner på väldigt detaljerad nivå, men då redovisningskonsulten anlitas gör denne bedömningar av vilka värden han tycker är rimliga att ta upp. I de medelstora företagen finns det ofta acceptans för att på grund av förenkling bara ta upp poster av betydande värde.

5.2 Företagens uppfattning om redovisningen

5.2.1 Önskar man större skattekoppling?

De små och medelstora företagen gör inte så stor skillnad på det redovisningsmässiga och det skattemässiga resultatet. Det man är intresserad av är vad som står på sista raden och hur mycket skatt de ska betala. Överlag har företagen goda kunskaper om vilka utgifter som är avdragsgilla och inte. Något konkret svar på frågan om företagen vill ha större skattekoppling är svår att ge, men såsom Revisor A klargör det är en ökad kontinuerlighet och stabilitet i reglerna välkomna.

5.2.2 Påverkar redovisningsreglerna affärsvägen?

Nästan uteslutande har det ingen påverkan på besluten, skulle det komma upp några redovisningsmässiga hinder på vägen ser man till att de blir lösta. Det är inte på grund av dessa en eventuell affär inte blir av.

5.2.3 Upplever man någon nytta med redovisningen?

Den upplevda nyttan varierar mellan företagen beroende på dess storlek. Små företag ser redovisningen mest som en börda och något som tar tid från den ordinarie verksamheten, detta är något som alla respondenter är eniga om. Man anser att man har all behövlig information i "huvudet" och inte är i behov av den lagstadgade redovisningen. Den här situationen blir mer och mer ohållbar desto större företagen blir och vid en viss storlek på företag är det nödvändigt att integrera redovisningen i verksamheten. De medelstora företagen har således oftast en lite annorlunda syn, och använder sig av redovisningen för att hålla sig uppdaterade på det ekonomiska läget inom företaget, ta fram olika rapporter och så vidare.

I teorin framhävs vikten av att nyttan ska överstiga kostnaderna för att producera redovisningsinformationen. Från respondenternas erfarenhet kan man dock säga att många av företagen, främst de små, inte upplever att nyttan överstiger kostnaderna.

Intressenter

Man kan dra paralleller mellan den upplevda nyttan och antalet intressenter. Exempelvis nämner revisor A att ett ägarlett företag utan banklån inte har så stor drivkraft att spendera ansevärd summor på redovisningen. Å andra sidan kan företag som har mycket kontakt med sin omvärld och många olika intressenter använda sin redovisning för att visa upp att det är ett välmående företag och något som är säkert att låna ut pengar till eller att göra andra affärer med.

Den intressent som av företagen räknas som den viktigaste är banken. De allra flesta har banklån, men en annan viktig del för finansieringen är checkkredit. Om ägaren inte är aktiv i företaget blir förstås denne en mycket viktig intressent. Men även då denne är aktiv så kan redovisningen, främst i de medelstora företagen, vara till användning för att få en bättre överblick av verksamheten. Andra intressenter är företagets kunder och leverantörer och här är det viktigt att framstå som en god aktör då många håller koll på sina branschkollegor.

I de fall företagen gör affärer med kommuner och landsting är årsredovisningen ett viktigt redskap för att presentera sig. Skatteverket ses inte i ordets bemärkelse som någon

intressent utan betraktas som något nödvändigt ont som finns där men som man inte hoppas få någon ytterligare kontakt med.

I intressentmodellen presenteras olika aktörer som beskrivs som företagens intressenter. Precis som i teorin är det, framförallt i de små företagen, banken som är den viktigaste intressenten. Däremot föreligger en skillnad i syn på intressenter vad gäller relationen till Skatteverket, vilket företagen inte upplever som någon intressent. Företagets intressenter upplevs, såsom revisor A nämnde, vara de som kan tillföra någonting till företaget.

5.2.4 Vilka poster använder man för resultatjustering?

Här råder det viss oenighet mellan respondenterna, vissa menar att man bara använder sig av rent lagliga alternativ medan andra tror att man även försöker påverka årets resultat med hjälp av värderingen av tillgångarna.

Det som de allra flesta är intresserade av är att justera det skattemässiga resultatet nedåt. Förutom att man använder sig av bokslutsdispositioner så verkar det vara pågående arbete och semesterlön som man värderar för att det skall passa årets resultat.

Enligt agentteorin så använder man sig av den redovisningsmetod som bäst passar de egna syftena. Om det är ett dåligt år försöker man öka resultatet genom att välja det mest lämpliga redovisningsalternativet och om man gjort vinst och inte har behov av att visa upp ett bra resultat för någon så redovisar man så att det skattemässiga resultatet minskar. Detta tycker författarna verkar stämma väl överens med det som framkommit vid intervjuerna, enligt en del av respondenterna använder man ibland redovisningen för att passa sina egna syften.

5.2.5 Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

I princip verkar det finnas två stora skillnader mellan de små och de medelstora företagen. För det första så är det stor skillnad i kompetens inom redovisning och för det andra så upplever man mest redovisningen som en börda bland de små företagen medan de medelstora ser en viss nytta med den. Den upplevda nyttan med redovisningen går igenom mer utförligt under rubriken Upplever man någon nytta med redovisningen.

Att man i de små företagen saknar egen kompetens inom området behöver inte vara en nackdel, istället så tar många hjälp utifrån och får på det sättet tillgång till uppdaterad kompetens. Det märks även en viss skillnad i vad man önskar få hjälp med. De små företagen vill oftare ha hjälp med mer konkreta problem, såsom löpande bokföring, medan de medelstora ofta vill ha hjälp med mer principiella frågor.

6. Slutdiskussion

Slutdiskussionen delas upp i tre delar. Den första delen syftar till att besvara frågeställningarna i problemformuleringen, den andra delen innehåller författarnas egna reflektioner utöver slutsatsen och den tredje delen ger förslag på vidare forskning.

6.1 Slutsats

I slutsatsen nedan kommer det att pekas på en rad olika saker som författarna kommit fram till under arbetets gång. Allt syftar till att besvara frågorna i problemformuleringen.

Upplevd nytta

Många av de små företagen upplever ingen nytta med redovisningen utan ser den endast som en börda. I de medelstora företagen däremot ser man ofta ett egenvärde i sin redovisning. Skillnaden i inställning till redovisningen har flera förklaringar. En är att storleken i sig gör att i de små företagen kan en person själv hålla reda på allt som händer. Samma person kan även ha en uppfattning om hur den ekonomiska ställningen är utan att behöva kontrollera mot bokföringen till skillnad mot de medelstora företagen där storleken gör det omöjligt för en person att överblicka.

En annan förklaring är skillnaden i kompetens inom redovisning. I många små företag saknar man helt kompetens inom ämnet vilket gör det svårt att utforma sin redovisning så att man själv får nytta av den. De medelstora företagen har oftare en såpass komplex situation att det är befogat med en egen ekonomiavdelning. Med egen kompetens inom området är det lättare att utforma redovisningen så att företaget får ut något av den.

En tredje förklaring är att många små företag har aktiva ägare, inga banklån och har inga offentliga kunder. Därmed finns det inga intressenter till årsredovisningen och kostnaden för att upprätta en dylik överstiger vida nyttan med densamma. Även om en del företag har kontakt med banken och dessa vill ha in en ekonomisk rapport, oftast i form av en årsredovisning, kan man fråga sig om kostnaden för att upprätta en uppväger nyttan för banken. Kanske finns det andra sätt för banken att säkerställa ett företags ekonomiska ställning.

Förståelse för reglerna

De regler som av företagen upplevs som krångliga och onödiga är ofta de som man inte riktigt förstår. Det gäller både små och medelstora företag, även om de medelstora oftare har större kompetens och därmed inte upplever lika många regler som krångliga och onödiga. Till exempel så upplever många företag anläggningsregistret som något onödigt, men när någon har förklarat nyttan med ett uppdaterat register och företagen förstår detta blir övervägande delen positiva.

Ett annat exempel är att företagen har lätt att förstå varför man skriver ner osäkra kundfordringar, samtidigt som man tycker att det, relativt många andra poster, är en enkel post att värdera. Likadant är det med periodiseringar av intäkter och kostnader, företagen förstår varför man gör det och de upplever det inte som särskilt svårt.

När det gäller finansiella tillgångar är det många företag som har svårt att ta till sig regelverket. Förståelsen för att man måste dela upp det i anläggnings- och

omsättningstillgångar är väldigt liten, de flesta tycker att det är tillgångar vilket som. Det är en av orsakerna till att finansiella tillgångar upplevs som krångligt. En annan orsak är att förståelsen för varför man får skriva ner men inte upp värdet också är liten.

Något som blivit allt populärare på senare tid är leasing, många företag ser det som ett bra finansieringsalternativ och ett sätt att minska rörelserisken. De flesta företag redovisar leasingen som en löpande kostnad eftersom det är det enda sätt man känner till. Det faller sig mest naturligt för företagen att redovisa på det sättet. En del medelstora företag vet om att det finns finansiell leasing och försöker därför att redovisa den del de anser vara finansiell som just det. För det mesta lyckas de inte göra rätt. Enligt bokföringsnämnden skall all leasing i företag med begränsade resurser och få intressenter redovisas som operationell. Här lyckas alltså de flesta företag göra rätt även fast man inte är medveten om det, vilket tyder på bra regler som är anpassade till företagens verklighet.

Frågan man kan ställa sig är om nuvarande regelverk är adekvat och att företagen behöver öka sin kompetens inom området för att förstå varför reglerna ser ut som de gör eller om regelverket behöver förändras för att på ett tydligare och enklare sätt bli begripligt för företagen.

Skattekoppling

Idag harmoniserar skatte- och redovisningsreglerna på ett flertal olika områden, dock inte alla. Enligt de flesta respondenterna klarar företagen att hålla isär de olika regelverken. Samtidigt försöker företagen självmant få regelverken att harmonisera inom ett flertal av dessa områden. Till exempel så är det många små företag som skriver av alla anläggningstillgångar på fem år för att slippa överavskrivningar, vilket av många upplevs som krångligt.

Respondenterna tror dock inte att företagen vill ha större skattekoppling utan att man är nöjda som det är. Författarna anser att detta motsäger ovanstående resonemang då de små företagen agerar för att öka kopplingen mellan skatte- och redovisningsreglerna.

Balansräkning

En markant skillnad mellan små och medelstora företag är omfattningen på balansräkningen. Även om regelverket är likadant för båda storlekarna gör den större storleken på de medelstora företagen att balansräkningen blir mer omfattande. Till exempel så ser vi att det är ovanligt bland de små företagen att man redovisar såväl immateriella tillgångar som leasing i balansräkningen, något som är vanligare bland de medelstora företagen. Båda dessa poster upplevs till viss del som krångliga och för de företag som slipper redovisa dessa bör komplexiteten minska.

Pågående arbete

Den post i balansräkningen som av företagen upplevs som krångligast är pågående arbete. Det är inte alla företag som behöver redovisa detta utan det förekommer mest bland entreprenad- och konsultföretag. Även om många av dessa företag redovisar pågående arbete varje år upplever man att det är svårt att ta fram ett korrekt underlag. Framför allt gäller detta de företag som använder sig av successiv vinstavräkning eftersom man då även måste ta hänsyn till färdigställandegraden av projektet.

Många små företag har inga fungerande projektredovisningssystem. En del håller koll på kostnader och intäkter som härrör från ett projekt på andra sätt men många vet inte ens om

ett projekt gått med vinst eller ej. Att då ta fram underlag till posten pågående arbete är inte lätt, ibland blir det till och med schablonartade siffror.

6.2 Egna reflektioner

Resultatjustering

Många företag vill av olika anledningar ha olika resultat, en del vill ha högt och en del vill ha lågt. Man måste även skilja på det skattemässiga resultatet och det redovisningsmässiga, något som författarna inte alltid tror att företagen klarar av. Det som de flesta företag önskar sig är ett högt redovisningsmässigt resultat och ett lågt skattemässigt och bland de allra flesta ägarledda företagen bryr man sig bara om det skattemässiga.

Det finns flera helt lagliga sätt att minska sitt skattemässiga resultat, till exempel kan man sätta av till periodiseringsfonder. Enligt vissa respondenter är detta det enda man gör, i övrigt försöker man vara så sanningsenlig som möjligt. Men författarna och övriga respondenter tror att företagen på olika sätt försöker använda sig av omvärderingsmöjligheterna i balansräkningen, vilket enligt kongruensprincipen går via resultaträkningen. Den post som är vanligast som resultatjusteringspost är pågående arbete där man på ett enkelt sätt kan "flytta" resultatet mellan perioderna.

Huruvida man vill öka resultatet eller ej beror främst på om årets skattemässiga resultat visar röda eller svarta siffror. Visar de röda försöker man gärna öka resultatet så att det blir ett nollresultat eftersom man då slipper att betala skatt på "mellanskillnaden". Är det däremot svarta siffror vill företag gärna minska detta mot noll eftersom det positiva resultatet i år kanske behövs nästa år för att "utjämna" där.

Storleksindelning

I nuläget finns det en indelning i företag under 10 anställda och vars nettotillgångar uppgår till högst 24 miljoner och företag som passerat någon av dessa gränser. Efter att ha gjort denna undersökning anser författarna att den indelningen är bra och att det även fortsättningsvis bör finnas lättnadsregler för de små företagen. De små företagen är ofta inte likadant uppbyggda som de medelstora, till exempel så är det väldigt vanligt att de små företagen är så kallade levebrödsföretag där ägarna själva är aktiva och inte har någon ambition att växa.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Det vore intressant att se effekterna av implementeringen av det nya förenklade regelverket. Hur det upplevs av företagen, om de har fått lägre administrativa kostnader och om de har fått en annan relation till redovisningen är frågor som vore intressanta att få svar på. Det vore även intressant att se hur de nya reglerna harmoniserar med praxis idag. Andra tänkbara forskningsämnen är huruvida revisorns och redovisningskonsultens roll förändras efter införandet av de nya reglerna, och om de gränsvärden som satts av Bokföringsnämnden upplevs som rätt eller om man borde ändra kategoriseringsgränserna.

Källförteckning

Böcker

Artsberg, Kristina. *Redovisningsteori –policy och –praxis*. Malmö: Liber Ekonomi, 2003.

Backman, Jarl. *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur, 1998.

Eriksson, Lars Torsten, och Wiedersheim-Paul, Finn. *Att utreda -forska och rapportera*. Malmö: Liber Ekonomi, 1997.

FAR. *FARs Samlingsvolym 2005*. Stockholm: Far Förlag AB, 2005.

Kinserdal, Arne. *Affärsredovisningens logik*. Lund: Studentlitteratur, 1995.

Skattelagstiftning 03:2. Stockholm: Norstedts Juridik, 2003.

Smith, Dag. *Redovisningens språk*. Lund: Studentlitteratur, 2000.

Thorell, Per. *Företagens redovisning*. Uppsala: Iustus Förlag, 1999.

Lagar och rekommendationer

Bokföringsnämndens allmänna råd.

BFNAR 2000:2

BFNAR 2000:3

BFNAR 2000:4

BFNAR 2001:3

BFNAR 2003:1

Förmånsrättslagen

Inkomstskattelagen.

IL 17 kap.

IL 18 kap.

Redovisningsrådets rekommendationer.

RR 10

RR 15

RR17

Årsredovisningslagen.

ÅRL 2kap.

ÅRL 3kap.

ÅRL 4 kap.

Rapporter

Bokföringsnämnden och Skatteverket. *Förenklingsförslag för mindre aktiebolag* . Dnr 28-04/BFN, 2005.

Tidsskrifter

Halling, Pernilla "Revisorsarvodet – en het fråga." *Balans* nr 12 (2004)

Andersson, Per-Olof "Revisorn tillför företagsekonomisk kompetens." *Balans* nr 4 (2005)

Internet

Bokföringsnämnden, http://www.bfn.se/bfn/nyhetsmeddelande_lang.pdf, 26 april

Företagarna. http://www.foretagarna.se/admin/img/artiklar/Fakta_2004_2.pdf, 13 maj

Näringslivets regelnämnd. http://www.nnr.se/regler_siffror.htm, 13 maj

Revisorsamfundet.

<http://www.revisorsamfundet.se/srstyckerremiss/94,12502.cs?artId=12502&kategori=Redovisning>, 26 april

SET Auktoriserade Revisorer. <http://www.set-revision.se/1-2004.pdf>, 11 maj

Skatteverket. <http://www.skatteverket.se/rattsinfo/skrivelser/05/skrivelser20050303b.html>, 9 maj

Muntliga källor

Revisor A 2005-04-21 kl. 09.00

Revisor B 2005-04-20 kl. 09.00

Revisor C 2005-04-28 kl. 16.00

Redovisningskonsult D 2005-04-28 kl. 10.00

Redovisningskonsult E 2005-04-25 kl. 10.00

Redovisningskonsult F 2005-04-26 kl. 14.00

Bilaga 1 - Presentation av respondenter

Agneta Hjort: Lindebergs Grant Thornton

Agneta har arbetat i branschen sedan 1984, hon är auktoriserad revisor sedan 1989 och år 1996 blev hon delägare i byrån. Agneta jobbar framförallt med ägarledda företag, men är även förordnad av finansinspektionen att revidera åtta stycken sparbanker. Hon har varit med i FAR:s etikkommitté, och huserar numera i FAR:s revisionskommitté. Förutom detta arbetar Agneta internt inom Lindebers med kvalitetssäkring och internationella företags dotterbolag i Sverige.

Bengt Kron: Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Bengt tog examen på Handels i Göteborg 1990, och har sedan dess arbetat på Öhrlings. 1996 blev han auktoriserad revisor. Bengt jobbar främst med familje- och ägarledda företag.

Cecilia Andersson: KPMG

Cecilia är utbildad civilekonom. Efter sin magisterexamen jobbade hon som redovisningskonsult i två år. Sedan 1999 arbetar Cecilia med revisionsuppdrag på KPMG, och är nyligen godkänd revisor.

Anna Halldenius: Arkiv Redovisning AB

Anna är utbildad civilekonom från Handels i Göteborg, med examensår 1991. Hon har jobbat mycket inom tjänstesektorn, bland annat varit ekonomichef i en resebyråkedja. Anna startade Arkiv Redovisning för åtta år sedan, och har drivit firman sedan dess, samtidigt som hon arbetar i företaget som redovisningskonsult.

Helene Lidevi: BDO

Helene Lidevi har arbetat som redovisningsansvarig på en koncern under 9 år. Därefter började hon på en mindre redovisningsbyrå, vilken senare slogs samman med BDO. Helene är revisorsassistent men arbetar med småföretags löpande redovisning och bokslutsfrågor och har gjort detta i 4,5 år. Vidare är hon diplomerad/godkänd redovisningskonsult. Hon har i dagsläget inga planer på att börja med revisionsuppdrag och benämns i uppsatsen som redovisningskonsult.

Mia Dexhav: Blue Reality AB

Mia har arbetat med redovisning i cirka 15 år, hon har fått sin utbildning genom att läsa enskilda kurser. Hon arbetar idag som redovisningskonsult och driver eget bolag sedan 6-7 år. Mia jobbar även som lärare i bokslutsarbete.

Bilaga 2 - Frågemall

Allmänt

- Önskar man större skattekoppling?
- Påverkar redovisningsreglerna affärsvalen?
- Hur upplevs nyttan med redovisningen?
- Vilka intressenter har företagen och hur påverkar det deras redovisning?
- Vilka poster använder man för resultatjustering?
- Finns det någon redovisningsmässig skillnad mellan små och medelstora företag?

Materiella/immateriella anläggningstillgångar:

- Hur värderas dessa? Avskrivningstid, upp-/nedskrivningar mm
- Upplevs de som krångliga att redovisa?
- Vill man hellre kostnadsföra direkt?

Anläggningsregister

- Har man lättlästa, tydliga och informativa anläggningsregister? Varför/varför inte?

Korttidsinventarier/Inventarier av obetydligt värde

- Hur behandlar man dessa? Kostnadsföra eller aktivera?

Leasing

- Hur redovisar man sina leasingkontrakt? Varför?

Varulager

- Hur upplevs inventeringsarbetet, görs mycket uppskattningar?
- Hur upplevs värderingsproblematiken?

Pågående arbete

- Har man pågående arbeten? I så fall, hur värderas de?

Finansiella tillgångar

- Hur värderar man dessa?
- Upplevs de som krångliga att redovisa?

Kundfordringar

- Omvärderar man osäkra fordringar? I så fall, upplevs värderingen som krånglig?

Periodisering av kostnader och intäkter

- Hur värderas dessa? Exakt uträknat eller ”ungefär”?
- Hur upplevs periodiseringen?